ทบทวน วินัยมุข นักธรรมชั้นเอก

วิชาวินัยมุข

(ปี 2552) สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงประมวล เรื่องอันเนื่องด้วยวินัยที่ภิกษุผู้เป็นเถระพึงเรียนรู้เป็นหลักไว้ในวินัยมุขเล่ม ๓ คืออะไรบ้าง ? เมื่อเรียนรู้แล้วจะอำนวยประโยชน์อะไรบ้าง ?

ตอบ คือ ธรรมเนียม วิธี และกรณียะต่าง ๆ อันเนื่องด้วยวินัย ฯ ย่อมอาจจะอำนวยในหน้าที่ให้เป็นไปโดยเรียบร้อย และอาจเป็นที่พึ่งของผู้น้อยในกิจการ ฯ

สังฆกรรม

(ปี 2557) อุโบสถกรรม อุปสมบทกรรม อปโลกนกรรม อัพภานกรรม อุกเขปนียกรรม ใช้สงฆ์จำนวนเท่าไรเป็นอย่างน้อยจึงจะถูกต้องตามพระวินัยบัญญัติ?

ตอบ อุโบสถกรรม ใช้สงฆ์ ๔ รูป

อุปสมบทกรรม ในปัจจันตชนบท ใช้สงฆ์ ๕ รูป ในมัชฌิมชนบทใช้สงฆ์ ๑๐ รูป

อปโลกนกรรม ใช้สงฆ์ ๔ รูป

อัพภานกรรม ใช้สงฆ์ ๒๐ รูป

อุกเขปนียกรรม ใช้สงฆ์ ๔ รูป ฯ

(ปี 2556) ญัตติ กับ อนุสาวนา ต่างกันอย่างไร? มีใช้ในสังฆกรรมอะไรบ้าง?

ตอบ ญัตติ คือการเผดียงสงฆ์ ส่วนอนุสาวนา คือการประกาศความปรึกษาและตกลงของสงฆ์ ฯ

ญัตติ มีใช้ในญัตติกรรม ญัตติทุติยกรรม และญัตติจตุตถกรรม ส่วนอนุสาวนา มีใช้เฉพาะในญัตติทุติยกรรม และญัตติจตุตถกรรม ฯ

(ปี 2556) สงฆ์ผู้จะให้การอุปสมบทแก่กุลบุตร ในพระวินัยมีกำหนดจำนวนภิกษุไว้อย่างไร? ถ้าไม่ครบตามจำนวนนั้นจัดเป็นวิบัติอะไร?

ตอบ มีกำหนดอย่างนี้ คือในมัธยมชนบท ๑๐ รูปเป็นอย่างต่ำ ในปัจจันตชนบท ๕ รูปเป็นอย่างต่ำ ฯ จัดเป็น ปริสวิบัติ ฯ

(ปี 2555) สังฆกรรมมีกี่ประเภท? อะไรบ้าง? สังฆกรรมแต่ละประเภท ทรงอนุญาตให้สงฆ์พร้อมเพรียงกันทำในที่เช่นไร?

ตอบ สังฆกรรมมี ๔ ประเภท ฯ คือ อปโลกนกรรม ๑ ญัตติกรรม ๑ ญัตติทุติยกรรม ๑ ญัตติจตุตถกรรม ๑ ฯ

อปโลกนกรรม ทรงอนุญาตให้สงฆ์พร้อมเพรียงกันทำในเขตสีมา หรือนอกเขตสีมาก็ได้

ส่วนญัตติกรรม ญัตติทุติยกรรม และญัตติจตุตถกรรม ทรงอนุญาตให้สงฆ์พร้อมเพรียงกันทำในเขตสีมา จะเป็นพัทธสีมาหรืออพัทธสีมาก็ได้ ฯ

(ปี 2555) ความพรั่งพร้อมของสงฆ์ครบองค์ที่กำหนดเป็นส่วนสำคัญในการประกอบสังฆกรรมนั้นๆ เมื่อครบองค์สงฆ์ตามที่กำหนด สังฆกรรมนั้นๆ เป็นอันใช้ได้แล้ว หรือยังมีช่องทางเสียหายอื่นอีก? จงชี้แจง

ตอบ นับว่าเป็นใช้ได้เฉพาะแต่อปโลกนกรรมเท่านั้น ส่วนสังฆกรรมอื่นๆ อีก ๓ อย่าง คือ ญัตติกรรม๑ ญัตติทุติยกรรม ๑ ญัตติจตุตถกรรม ๑ ยังมีช่องทางเสียหายอื่นอีก คือ วัตถุวิบัติบ้าง สีมาวิบัติบ้าง กรรมวาจาวิบัติบ้าง ฯ

(ปี 2554) สงฆ์ผู้ทำสังฆกรรม ท่านจัดเป็นวรรคไว้อย่างไรบ้าง? แต่ละวรรคทำกรรมอะไรได้บ้าง?

ตอบ จัดอย่างนี้ คือ สงฆ์มีจำนวน ๔ รูปเรียกว่า จตุรวรรค

จำนวน ๕ รูปเรียกว่า ปัญจวรรค

จำนวน ๑๐ รูปเรียกว่า ทสวรรค

จำนวน ๒๐ รูปเรียกว่า วีสติวรรค ฯ

สังฆกรรมทุกอย่าง เว้นปวารณา ให้ผ้ากฐิน อุปสมบท และอัพภาน สงฆ์จตุรวรรคทำได้,

ปวารณา ให้ผ้ากฐิน อุปสมบทในปัจจันตชนบท สงฆ์ปัญจวรรคทำได้,

อุปสมบทในมัธยมชนบท สงฆ์ทสวรรคทำได้,

อัพภาน สงฆ์วีสติวรรคทำได้

สงฆ์มีจำนวนมากกว่าที่กำหนดไว้ สามารถทำกรรมประเภทนั้น ๆ ได้ ฯ

(ปี 2553) สังฆกรรม กับวินัยกรรม มีกำหนดบุคคลและสถานที่ต่างกันหรือเหมือนกันอย่างไร?

ตอบ ต่างกันดังนี้ สังฆกรรม ต้องประชุมสงฆ์ครบองค์ตามกำหนดแห่งกรรมนั้น ๆ ต้องทำในสีมา เว้นไว้แต่อปโลกนกรรม ทำนอกสีมาก็ได้ ส่วนวินัยกรรมไม่ต้องประชุมสงฆ์ และทำนอกสีมาก็ได้ ฯ

(ปี 2552) สังฆกรรม เมื่อกล่าวโดยประเภท มีเท่าไร? อะไรบ้าง? จงยกตัวอย่างของสังฆกรรมนั้น ๆ มาอย่างละ ๑ ตัวอย่าง

ตอบ กล่าวโดยประเภท มี ๔ ฯ คือ

๑. อปโลกนกรรม ตัวอย่างเช่น การรับสามเณรผู้ถูกลงโทษเพราะกล่าวตู่พระผู้มีพระภาคเจ้าและได้รับการยกเลิกโทษเพราะกลับประพฤติดี
๒. ญัตติกรรม ตัวอย่างเช่น การเรียกอุปสัมปทาเปกขะผู้ได้รับการไล่เลียงอันตรายิกธรรมแล้วกลับเข้ามาในหมู่สงฆ์
๓. ญัตติทุติยกรรม ตัวอย่างเช่น สวดหงายบาตรแก่ผู้ถูกคว่ำบาตรเพราะกลับประพฤติดีในภายหลัง
๔. ญัตติจตุตถกรรม ตัวอย่างเช่น การสวดกรรมที่สงฆ์ผู้ทำกรรม 7 สถาน มีตัชชนียกรรมเป็นต้นลงโทษภิกษุผู้ประพฤติมิชอบ

(ปี 2552) โดยทั่วไป มีความเข้าใจเรื่องสังฆกรรมว่า ในสีมาเดียวกัน ภิกษุจะประชุมทำสังฆกรรมวันหนึ่ง ๒ ครั้งไม่ได้ข้อนี้ มีความจริงเป็นอย่างไร? จงอธิบาย

ตอบ มีความเป็นจริงเป็นอย่างนี้ คือ สังฆกรรมบางอย่าง เช่น อุโบสถ ปวารณา ภิกษุอยู่ในสีมาเดียวกันจะต้องพร้อมเพรียงกันทำจะแยกกันทำ ๒ พวก ๒ ครั้งไม่ได้ แต่สังฆกรรมบางอย่าง เช่น อุปสมบทกรรมอัพภานกรรม จะทำวันเดียวหลายครั้งก็ได้

(ปี 2550) สังฆกรรมจำแนกออกเป็นประเภท เรียกโดยชื่อมีอะไรบ้าง? กรรมอะไรบ้างที่สงฆ์จตุวรรคทำได้?

ตอบ มี อปโลกนกรรม ๑ ญัตติกรรม ๑ ญัตติทุติยกรรม ๑ ญัตติจตุตถกรรม ๑ ฯ

เว้นปวารณา ให้ผ้ากฐิน อุปสมบท และอัพภาน นอกนั้นทำได้ ทุกอย่าง ฯ

(ปี 2549) อย่างไรเรียกว่า สงฆ์ผู้พร้อมเพรียง และสงฆ์ผู้พร้อมเพรียงนั้นสามารถทำสังฆกรรมใดได้บ้าง ?

ตอบ ภิกษุผู้อยู่ในสมานสังวาสสีมา แปลว่าแดนมีสังวาสเสมอกัน เป็นแดนที่กำหนดความพร้อมเพรียง มีสิทธิในอันจะเข้าอุโบสถ ปวารณา และสังฆกรรมร่วมกัน ทั้งหมดเข้าประชุมกันเป็นสงฆ์ หรือนำฉันทะของภิกษุผู้ไม่มาเข้าประชุม เรียกว่าสงฆ์ผู้พร้อมเพรียง ฯ สามารถทำสังฆกรรมทั้ง ๔ ประเภท มีอปโลกนกรรมเป็นต้นได้ ฯ

(ปี 2549) ภิกษุที่เรียกในบาลีว่า ผู้เข้ากรรม คือใคร? และต้องประกอบด้วยคุณสมบัติอย่างไร?

ตอบ คือภิกษุผู้เข้าในจำนวนสงฆ์ผู้ทำกรรมนั้นๆ ฯ

ต้องประกอบด้วยคุณสมบัติดังนี้ คือเป็นภิกษุปกติ ไม่ถูกสงฆ์ยกเสียจากหมู่ด้วยอุกเขปนียกรรม มีสังวาสเสมอด้วยสงฆ์ และเป็นสมานสังวาสของกันและกัน ฯ

(ปี 2549) สังฆกรรมย่อมวิบัติเพราะเหตุไรบ้าง? ภิกษุ ๓ รูป ประชุมกันในสีมาสวดปาฏิโมกข์ ชื่อว่าวิบัติเพราะเหตุไหน?

ตอบ สังฆกรรมย่อมวิบัติ (คือใช้ไม่ได้ แม้ทำแล้วก็ไม่เป็นอันทำ) เพราะเหตุ ๔ อย่าง คือ เพราะวัตถุบ้าง เพราะสีมาบ้าง เพราะปริสะบ้าง เพราะกรรมวาจาบ้าง ฯ

ชื่อว่าวิบัติเพราะปริสะ ฯ

(ปี 2548) ในสังฆกรรมทั้ง ๔ นั้น การสวดอนุสาวนามีอยู่ในกรรมไหนบ้าง? ในแต่ละกรรมนั้นให้สวดกี่ครั้ง?

ตอบ มีอยู่ใน ญัตติทุติยกรรม และ ญัตติจตุตถกรรม ฯ

ในญัตติทุติยกรรมให้สวด ๑ ครั้ง ในญัตติจตุตถกรรมให้สวด ๓ ครั้ง ฯ

(ปี 2547) สังฆกรรมแต่ละประเภท ทรงอนุญาตให้สงฆ์พร้อมเพรียงกันทำในที่เช่นไร?

ตอบ อปโลกนกรรม ทรงอนุญาตให้สงฆ์พร้อมเพรียงกันทำในเขตสีมาหรือนอกเขตสีมาก็ได้ ฯ

ญัตติกรรม ญัตติทุติยกรรม และญัตติจตุตถกรรม ทรงอนุญาตให้สงฆ์พร้อมเพรียงกันทำในเขตสีมาเท่านั้น จะเป็นพัทธสีมาหรืออพัทธสีมาก็ได้ ฯ

(ปี 2547) ภัณฑุกรรม และ อุกเขปนียกรรม คืออะไร? จัดเป็นสังฆกรรมประเภทไหน?

ตอบ ภัณฑุกรรม คือ กรรมที่ภิกษุแจ้งให้สงฆ์ทราบเพื่อปลงผมคนผู้มาขอบวชซึ่งยังไม่ได้ปลงผมมาก่อน และภิกษุจะปลงให้เอง ฯ

อุกเขปนียกรรม คือ กรรมที่สงฆ์ทำแก่ภิกษุผู้ต้องอาบัติแล้ว ไม่ยอมรับว่าต้องอาบัติ เรียกว่าไม่เห็นอาบัติ หรือไม่ทำคืนอาบัติ หรือมีทิฏฐิบาปไม่ยอมสละ อันเป็นการเสียสีลสามัญญตา และทิฏฐิสามัญญตา ฯ

ภัณฑุกรรมจัดเป็นอปโลกนกรรม ฯ

อุกเขปนียกรรม จัดเป็นญัตติจตุตถกรรม ฯ

(ปี 2546) สังฆกรรมมีกี่อย่าง? อะไรบ้าง?

ในสีมาเดียวกัน ภิกษุจะประชุมกันทำสังฆกรรมวันหนึ่ง ๒ ครั้งไม่ได้ ข้อนี้มีความจริงเป็นอย่างไร ? จงอธิบาย

ตอบ มี ๔ อย่าง คือ

๑) อปโลกนกรรม

๒) ญัตติกรรม

๓) ญัตติทุติยกรรม

๔) ญัตติจตุตถกรรม ฯ

มีความจริงเป็นอย่างนี้ คือ สังฆกรรมบางอย่าง เช่น อุโบสถ ปวารณา ภิกษุอยู่ในสีมาเดียวกัน จะต้องพร้อมเพรียงกันทำ จะแยกกันทำ ๒ พวก ๒ ครั้งไม่ได้ แต่สังฆกรรมบางอย่าง เช่น อุปสมบทกรรม อัพภานกรรม จะทำวันเดียวหลายครั้งก็ได้ ฯ

(ปี 2545) คำว่า ญัตติ อนุสาวนา อปโลกนะ อุปสัมปทาเปกขะ ได้แก่อะไร? จงชี้แจง

ภิกษุผู้สามารถสวดกรรมวาจาได้แม่นยำและสละสลวย ต้องพร้อมด้วยคุณสมบัติอย่างไรบ้าง?

ตอบ ญัตติ ได้แก่คำเผดียงสงฆ์

อนุสาวนา ได้แก่คำประกาศปรึกษาและตกลงของสงฆ์

อปโลกนะ ได้แก่การบอกกันในที่ประชุมสงฆ์ ไม่ต้องตั้งญัตติ ไม่ต้องสวดอนุสาวนา

อุปสัมปทาเปกขะ ได้แก่กุลบุตรผู้มุ่งอุปสมบท ฯ

อย่างนี้ คือ

๑) รู้จักประเภทของอักขระ

๒) รู้จักฐานกรณ์ของอักขระ

๓) ว่าเป็น ฯ

(ปี 2545) ภิกษุผู้นับเข้าในจำนวนสงฆ์ผู้ทำกรรมนั้นๆ ต้องเป็นภิกษุเช่นไร?

เวลาทำสังฆกรรม ภิกษุที่อยู่ในสีมาเดียวกัน นับเข้าในจำนวนสงฆ์ผู้ทำกรรมทั้งหมดใช่หรือไม่? จงอธิบาย

ตอบ ต้องเป็นภิกษุปกติ ไม่ถูกสงฆ์ยกเสียจากหมู่ด้วยอุกเขปนียกรรม มีสังวาสเสมอด้วยสงฆ์ และเป็นสมานสังวาสของกันและกัน ฯ

ไม่ใช่ เพราะภิกษุที่เหลือจากจำนวนผู้ไม่มาเข้ากรรม เป็นผู้ควรให้ฉันทะ สงฆ์ทำกรรมเพื่อภิกษุใด ภิกษุนั้นก็ไม่นับเข้าในจำนวนสงฆ์ และไม่ใช่ผู้ควรให้ฉันทะ แต่เป็นผู้ควรเข้ากรรมนั้น ฯ

(ปี 2544) อปโลกนกรรมมีกี่อย่าง? อะไรบ้าง? สงฆ์ผู้ทำสังฆกรรม มีกำหนดจำนวนไว้อย่างไร?

ตอบ มี ๕ อย่างคือ

๑) นิสสารณา นาสนะสามเณรผู้กล่าวตู่พระผู้มีพระภาคเจ้า

๒) โอสารณา รับสามเณรผู้ถูกนาสนะแล้วกลับประพฤติเรียบร้อย ให้เข้าหมู่

๓) ภัณฑูกรรม บอกขออนุญาตปลงผมคนผู้จะบวชอันภิกษุจะทำเอง

๔) พรหมทัณฑ์ ประกาศไม่ว่ากล่าวภิกษุหัวดื้อว่ายาก

๕) กัมมลักขณะ อปโลกน์แจกอาหารในโรงฉันเป็นต้น

มีกำหนดจำนวนไว้ดังนี้

จตุวรรค สงฆ์มีจำนวน ๔ รูป

ปัญจวรรค สงฆ์มีจำนวน ๕ รูป

ทสวรรค สงฆ์มีจำนวน ๑๐ รูป

วีสติวรรค สงฆ์มีจำนวน ๒๐ รูป

(ปี 2543) การตั้งญัตติและสวดอนุสาวนามีอยู่ในกรรมอะไรบ้าง ในสังฆกรรมทั้ง ๔?

สังฆกรรม ๔ นั้น อย่างไหนต้องทำในสีมา อย่างไหนทำนอกสีมาก็ได้?

ตอบ การตั้งญัตติ มีในญัตติกรรม ญัตติทุติยกรรม และญัตติจตุตถกรรม ส่วนการสวดอนุสาวนา มีในญัตติทุติยกรรม และญัตติจตุตถกรรม ฯ

ญัตติกรรม ญัตติทุติยกรรม และญัตติจตุตถกรรม ต้องทำในสีมาเท่านั้น ทำนอกสีมาไม่ได้ เพราะต้องตั้งญัตติ ส่วนอปโลกนกรรม ทำนอกสีมาก็ได้ เพราะไม่ต้องตั้งญัตติ

สีมา

- **คำทักนิมิต**

ในทิศตะวันออก ว่าดังนี้ " ปุรตฺถิมาย ทิสาย กึ นิมิตฺตํ" แปลว่า " ในทิศตะวันออก อะไรเป็นนิมิต . "

ในทิศตะวันออกเฉียงใต้ ว่าดังนี้ " ปุรตฺถิมาย อนุทิสาย กึ นิมิตฺตํ" แปลว่า " ในทิศน้อยแห่งทิศตะวันออก อะไรเป็นนิมิต . "

ในทิศใต้ ว่าดังนี้ " ทกฺขิณาย ทิสาย กึ นิมิตฺตํ" แปลว่า" ในทิศใต้ อะไรเป็นนิมิต . "

ในทิศตะวันตกเฉียงใต้ ว่าดังนี้ " ทกฺขิณาย อนุทิ สาย กึ นิมิตฺตํ" แปลว่า " ในทิศน้อยแห่งทิศใต้ อะไรเป็นนิมิต . "

ในทิศตะวันตก ว่าดังนี้ " ปจฺฉิมาย ทิสาย กึ นิมิตฺตํ" แปลว่า " ในทิศตะวันตก อะไรเป็นนิมิต . "

ในทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ว่าดังนี้ " ปจฺฉิมาย อนุทิสาย กึ นิมิตฺตํ" แปลว่า " ในทิศน้อยแห่งทิศตะวันตก อะไรเป็นนิมิต . "

ในทิศเหนือ ว่าดังนี้ " อุตฺตราย ทิสาย กึ นิมิตฺตํ" แปลว่า " ในทิศเหนือ อะไรเป็นนิมิต . "

ในทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ว่าดังนี้ " อุตฺตราย อนุทิสาย กึ นิมิตฺตํ" แปลว่า " ในทิศน้อยแห่งทิศเหนือ อะไรเป็นนิมิต . "

(ปี 2557) จงอธิบายความหมายคำต่อไปนี้

ก. สัตตัพภันตรสีมา ข. อุทกุกเขปสีมา

ตอบ ก. สัตตัพภันตรสีมา ได้แก่สีมาในป่าหาคนตั้งบ้านเรือนมิได้ กำหนดเขตแห่งสามัคคีในชั่ว ๗ อัพภันดรโดยรอบ นับแต่ที่สุดแนวแห่งสงฆ์ออกไป (๗ อัพภันดร คือ ๔๙ วา)

ข. อุทกุกเขปสีมา ได้แก่สีมามีกำหนดเขตสามัคคีด้วยชั่ววักน้ำสาดแห่งคนมีอายุและกำลังเป็นปานกลาง ฯ

(ปี 2556) นิมิตรอบโรงอุโบสถ มีความสำคัญอย่างไร? คำทักนิมิตในทิศตะวันออกว่าอย่างไร?

ตอบ มีความสำคัญ คือใช้เป็นเครื่องหมายเพื่อกำหนดเขตสีมาสำหรับทำสังฆกรรม ฯ

คำทักนิมิตในทิศตะวันออกว่า “ปุรตฺถิมาย ทิสาย กึ นิมิตฺตํ” ฯ

(ปี 2556) สีมาเป็นหลักสำคัญแห่งสังฆกรรมอย่างไร? พัทธสีมามีกำหนดขนาดพื้นที่ไว้อย่างไร?

ตอบ สีมาเป็น เขตประชุม ของสงฆ์ผู้ทำกรรม พระศาสดาทรงพระอนุญาตให้สงฆ์พร้อมเพรียงกันทำภายในสีมาเพื่อจะรักษาสามัคคีในสงฆ์ ฯ

อย่างนี้ คือ กำหนดไม่ให้สมมติสีมาเล็กเกินไปจนจุภิกษุ ๒๑ รูปนั่งไม่ได้และไม่ให้สมมติสีมาใหญ่เกินไปกว่า ๓ โยชน์ ฯ

(ปี 2555) พัทธสีมา มีกี่ชนิด? อะไรบ้าง? สีมาผูกเฉพาะบริเวณอุโบสถเรียกว่าอะไร?

ตอบมี ๓ ชนิดคือ สีมาผูกเฉพาะบริเวณโรงอุโบสถ เรียกขัณฑสีมา ๑ สีมาผูกทั่ววัด เรียกมหาสีมา ๑ สีมาผูก ๒ ชั้น ๑ ฯ เรียกว่าขัณฑสีมา ฯ

(ปี 2554) สีมา คืออะไร? มีความสำคัญอย่างไร?

ตอบ คือ เขตประชุมของสงฆ์ผู้ทำสังฆกรรม ฯ

มีความสำคัญอย่างนี้ พระศาสดาทรงพระอนุญาตให้สงฆ์พร้อมเพรียงกัน ทำสังฆกรรมภายในสีมา เพื่อจะรักษาสามัคคีในสงฆ์ อันความสามัคคี ย่อมเป็นกำลังใหญ่ของหมู่ ขาดความสามัคคีแล้ว หมู่ย่อมไม่ตั้งถาวร ถ้าไม่มีสีมาก็ไม่มีเขตประชุม สีมาจึงมีความสำคัญอย่างนี้ ฯ

(ปี 2553) นิมิตที่อยู่รอบโรงอุโบสถ มีไว้เพื่อประโยชน์อะไร? จงเขียนคำทักนิมิตในทิศตะวันตกเฉียงใต้มาดู?

ตอบ มีไว้เพื่อเป็นเครื่องหมายกำหนดเขตการทำสังฆกรรม ฯ ทกฺขิณาย อนุทิสาย กึ นิมิตฺตํฯ

(ปี 2553) จงอธิบายความหมายของวิสุงคามสีมา และสัตตัพภันตรสีมา

ตอบ วิสุงคามสีมา หมายถึงเขตแห่งสามัคคีที่สงฆ์ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตยกให้เป็นแผนกหนึ่งจากบ้าน ฯ

สัตตัพภันตรสีมา หมายถึงเขตแห่งสามัคคีในป่าหาคนตั้งบ้านเรือนไม่ได้ชั่ว ๗ อัพภันดร (๔๙ วา) โดยรอบ นับแต่ที่สุดแห่งสงฆ์ออกไป ฯ

(ปี 2552) การผูกพัทธสีมาในบัดนี้ มีขั้นตอนในการปฏิบัติอย่างไร?

ตอบ มีขั้นตอนดังนี้

๑. พื้นที่อันจะสมมติเป็นสีมาต้องได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาก่อน
๒. ประชุมภิกษุผู้อยู่ในเขตวิสุงคามสีมาหรือนำฉันทะของเธอมาแล้วสวดถอนเป็นแห่ง ๆ ไปกว่าจะเห็นว่าพอดี พึงสวดถอนติจีวราวิปปวาสก่อนแล้วจึงสวดถอนสมานสังวาสสีมา
๓. เตรียมนิมิตไว้ตามทิศ
๔. เมื่อสมมติสีมา ต้องประชุมภิกษุผู้อยู่ภายในนิมิตหรือนำฉันทะของเธอมา แล้วออกไปทักนิมิต
๕. กลับมาสวดสมมติสมานสังวาสสีมาก่อนแล้ว สวดสมมติติจีวราวราวิปปวาสสีมา ฯ

(ปี 2551) ติจีวราวิปปวาสสีมา และ อุทกุกเขปสีมา ได้แก่สีมาเช่นไร ?

ตอบ ติจีวราวิปปวาสสีมา ได้แก่ สีมาที่สงฆ์สมมติให้เป็นแดนไม่อยู่ปราศจากไตรจีวรได้ในเขตสีมานั้น

อุทกุกเขปสีมา ได้แก่ สีมาที่กำหนดเขตแห่งสามัคคีด้วยชั่ววักน้ำสาดแห่งคนมีอายุและกำลังปานกลาง ฯ

(ปี 2550) สีมาสังกระ คืออะไร? สงฆ์จะทำสังฆกรรมในสีมาเช่นนั้นได้หรือไม่อย่างไร?

ตอบ คือ สีมาที่สมมติคาบเกี่ยวกันระหว่างสีมาที่สมมติไว้เดิมและสีมาที่สมมติขึ้นใหม่ ฯ

สงฆ์ทำสังฆกรรมในสีมาที่สมมติไว้เดิมได้ แต่ทำในสีมาที่สมมติขึ้นใหม่ไม่ได้ ฯ

(ปี 2548) สีมาเป็นหลักสำคัญแห่งสังฆกรรมอย่างไร ? พัทธสีมามีกำหนดขนาดพื้นที่ไว้อย่างไร ?

ตอบ สีมาเป็นเขตประชุมของสงฆ์ผู้ทำกรรม พระศาสดาทรงพระอนุญาตให้สงฆ์พร้อมเพรียงกันทำภายในสีมา เพื่อจะรักษาสามัคคีในสงฆ์ ฯ

อย่างนี้ คือ กำหนดไม่ให้สมมติสีมาเล็กเกินไปจนจุภิกษุ ๒๑ รูป นั่งไม่ได้และไม่ให้สมมติสีมาใหญ่เกินไปกว่า ๓ โยชน์ ฯ

(ปี 2547) วัดที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาและสร้างโรงอุโบสถแล้ว ภายหลังรื้อสร้างใหม่ จะต้องขอพระราชทานวิสุงคามสีมาใหม่หรือไม่? จงชี้แจง

ตอบ ถ้าสร้างอยู่ในเขตวิสุงคามสีมาเดิมที่ได้รับพระราชทานไว้ ไม่ต้องขอพระราชทานใหม่ แต่ถ้าสร้างพ้นเขตวิสุงคามสีมาที่กำหนดเดิมนั้น ต้องขอพระราชทานวิสุงคามสีมาใหม่ ฯ

(ปี 2546) สีมามีกี่ประเภท? อะไรบ้าง? แดนที่มีสังวาสเสมอกันเรียกว่าอะไร? มีประโยชน์อย่างไร?

ตอบ มี ๒ ประเภท ฯ คือ

๑) พัทธสีมา

๒) อพัทธสีมา ฯ

เรียกว่า สมานสังวาสสีมา ฯ

มีประโยชน์อย่างนี้ คือ ภิกษุผู้อยู่ในเขตนี้ มีสิทธิในอันจะเข้าอุโบสถ ปวารณา และสังฆกรรมร่วมกัน เป็นแดนที่กำหนดความพร้อมเพรียง ภิกษุผู้อยู่ในสีมานี้ทั้งหมดเข้าประชุมกันเป็นสงฆ์ หรือนำฉันทะของภิกษุผู้ไม่มาเข้าประชุม เรียกว่าสงฆ์ผู้พร้อมเพรียงกัน ฯ

(ปี 2546) การทักนิมิตในทิศทั้ง ๘ นั้น ทักทิศละหนถูกต้องหรือไม่? เพราะเหตุไร?

จงเขียนคำทักนิมิตในทิศตะวันออกเฉียงเหนือ มาดู?

ตอบ ไม่ถูกต้อง ฯ ที่ถูกต้องนั้นเมื่อเริ่มต้นทักนิมิตในทิศบูรพาแล้ว ทักมาโดยลำดับจนถึงนิมิตสุด ต้องวนไปทักนิมิตในทิศบูรพาซ้ำอีก ฯ คำทักนิมิตในทิศตะวันออกเฉียงเหนือว่าดังนี้ " อุตฺตราย อนุทิสาย กึ นิมิตฺตํ " ฯ

(ปี 2545) วิสุงคามสีมา พัทธสีมา ได้แก่สีมาเช่นไร?

กฐิน เป็นสังฆกรรมอะไร? การรับกฐิน ตลอดจนถึงกราน ต้องทำในสีมาอย่างเดียว หรือทำนอกสีมาก็ได้?

ตอบ วิสุงคามสีมา ได้แก่เขตที่สงฆ์ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตยกให้เป็นแผนกหนึ่งจากบ้าน ฯ

พัทธสีมา ได้แก่วิสุงคามสีมานั้นเองอันสงฆ์ผูกแล้ว คือสมมติเป็นสมานสังวาสสีมาแล้ว ฯ

เป็นญัตติทุติยกรรม ฯ การรับกฐิน การอปโลกน์เพื่อให้ผ้ากฐิน และการกรานกฐิน

ทำในสีมาหรือนอกสีมาก็ได้ การสวดญัตติทุติยกรรมวาจาให้ผ้ากฐิน ต้องทำในสีมาอย่างเดียว ฯ

(ปี 2544) วัตถุที่ใช้เป็นนิมิตกำหนดเขตสีมามีกี่อย่าง? อะไรบ้าง?

ปัจจุบันนิยมใช้วัตถุอะไรเป็นนิมิต ? และวัตถุที่จะใช้เป็นนิมิตนั้นได้มีกำหนดไว้อย่างไร ?

ตอบ มี ๘ อย่างคือ

๑) ภูเขา

๒) ศิลา

๓) ป่าไม้

๔) ต้นไม้

๕) จอมปลวก

๖) หนทาง

๗) แม่น้ำ

๘) น้ำ

ใช้ศิลาเป็นนิมิต มีกำหนดไว้ดังนี้

๑) เป็นศิลาหินแท้ หินปนแร่ ใช้ได้ทั้งหมด

๒) เป็นศิลามีก้อนโตไม่ถึงตัวช้าง ขนาดเท่าศีรษะโคหรือกระบือเขื่อง ๆ

๓) เป็นศิลาแท่งเดียว

๔) อย่างเล็กขนาดเท่าก้อนน้ำอ้อยหนัก ๓๒ ปะละ ราว ๕ ชั่งก็ใช้ได้

(ปี 2544) สมานสังวาสสีมา และติจีวราวิปปวาสสีมา ได้แก่สีมาเช่นไร?

ในการถอน และสมมติ สีมาทั้ง ๒ นี้ มีวิธีปฏิบัติก่อนหลังอย่างไร?

ตอบ สีมาที่ทรงพระอนุญาตให้สงฆ์สมมติเป็นแดนมีสังวาสเสมอกัน ภิกษุผู้อยู่ในเขตนี้มีสิทธิในอันจะเข้าอุโบสถ ปวารณา และสังฆกรรมร่วมกันเรียกว่าสมานสังวาสสีมา สมานสังวาสสีมานี้ ทรงพระอนุญาตให้สมมติติจีวราวิปปวาส ซ้ำลงได้อีก เว้นบ้าน และอุปจารบ้านอันตั้งอยู่ในสีมานั้น เมื่อได้สมมติอย่างนี้แล้ว แม้ภิกษุอยู่ห่างจากไตรจีวรในสีมานั้น ก็ไม่เป็นอันอยู่ปราศ เรียกว่าติจีวราวิปปวาสสีมา ฯ

ในการถอน ให้ถอนติจีวราวิปปวาสสีมาก่อน ถอนสมานสังวาสสีมาภายหลังในการสมมติ ให้สมมติสมานสังวาสสีมาก่อน สมมติติจีวราวิปปวาสสีมาภายหลัง

(ปี 2543) พัทธสีมามีกำหนดขนาดพื้นที่ไว้หรือไม่? ถ้ามี กำหนดไว้อย่างไร?

สถานที่ที่เป็นสีมาตามพระวินัยไม่ได้ มีหรือไม่? เพราะเหตุใด?

ตอบ มีกำหนดไว้ คือกำหนดไม่ให้สมมติสีมาเล็กเกินไปจนจุภิกษุ ๒๑ รูป นั่งไม่ได้และไม่ให้สมมติสีมาใหญ่เกินไปกว่า ๓ โยชน์ สีมาเล็กเกินไปใหญ่เกินไป เป็นสีมาวิบัติ ใช้ไม่ได้ ฯ

ไม่มี เพราะในป่าที่ไม่มีบ้าน ก็จัดเป็นสัตตัพภันตรสีมา ในน่านน้ำที่ได้ขนาด ก็จัดเป็นอุทกุกเขปสีมา ผืนแผ่นดินที่มีหมู่บ้าน ก็จัดเป็นคามสีมา แม้สีมันตริกซึ่งคั่นระหว่างมหาสีมากับขัณฑสีมาก็จัดเป็นคามสีมา ฯ

กฐิน

(ปี 2557) ผ้าที่ไม่ทรงอนุญาตให้ใช้เป็นผ้ากฐิน ได้แก่ผ้าเช่นไรบ้าง?

ตอบ เช่นนี้ คือ

๑. ผ้าที่ไม่ได้เป็นสิทธิ เช่น ผ้าที่ขอยืมเขามา

๒. ผ้าที่ได้มาโดยอาการอันมิชอบ คือทำนิมิตได้มา พูดเลียบเคียงได้มาและผ้าเป็นนิสสัคคีย์

๓. ผ้าที่ได้มาโดยบริสุทธิ์ แต่เก็บค้างคืนไว้ ฯ

(ปี 2557) ภิกษุผู้กรานกฐินแล้ว ย่อมได้อานิสงส์อะไรบ้าง?

ตอบ ๑. เที่ยวไปไม่ต้องบอกลาตามสิกขาบทที่ ๖ แห่งอเจลวรรค ในปาจิตติยกัณฑ์

๒. เที่ยวจาริกไปไม่ต้องถือเอาไตรจีวรไปครบสำรับ

๓. ฉันคณะโภชน์ได้

๔. เก็บอติเรกจีวรไว้ได้ตามปรารถนา

๕. จีวรอันเกิดขึ้นในที่นั้นเป็นของได้แก่พวกเธอ

ทั้งได้โอกาสขยายเขตจีวรกาลให้ยาวออกไปตลอด ๔ เดือนฤดูเหมันต์ด้วย ฯ

(ปี 2556) กรานกฐิน ได้แก่การทำอย่างไร ? จงเขียนคำอนุโมทนากฐินมาดู

ตอบ ได้แก่ เมื่อมีผ้าเกิดขึ้นแก่สงฆ์ในเดือนท้ายฤดูฝน พอจะทำเป็นไตรจีวรผืนใดผืนหนึ่งได้ สงฆ์พร้อมใจกันยกให้แก่ภิกษุรูปหนึ่งผู้เหมาะสม ภิกษุ ผู้ได้รับผ้านั้นนำไปทำเป็นจีวรผืนใดผืนหนึ่งให้แล้วเสร็จในวันนั้น แล้วมา บอกแก่ภิกษุผู้ยกผ้านั้นให้ เพื่ออนุโมทนา ภิกษุเหล่านั้นอนุโมทนา ทั้งหมดนี้คือกรานกฐิน ฯ

คำอนุโมทนากฐินว่า อตฺถตํ ภนฺเต สงฺฆสฺส กฐินํ ธมฺมิโก กฐินตฺถาโร อนุโมทามิ ฯ

(ปี 2554) สงฆ์ผู้มีสิทธิรับผ้ากฐิน ต้องมีคุณสมบัติอย่างไร?

ภิกษุผู้ควรครองผ้ากฐิน พึงมีคุณสมบัติอะไรบ้าง? จงบอกมาสัก ๕ ข้อ

ตอบ ต้องเป็นผู้จำพรรษามาแล้วถ้วนไตรมาสไม่ขาดในอาวาสเดียวกัน มีจำนวนตั้งแต่ ๕ รูปขึ้นไป ฯ

พึงมีคุณสมบัติอย่างนี้ คือ (ให้ตอบเพียง ๕ ข้อ ใน ๘ ข้อต่อไปนี้)

๑. รู้จักบุพพกรณ์

๒. รู้จักถอนไตรจีวร

๓. รู้จักอธิษฐานไตรจีวร

๔. รู้จักการกราน

๕. รู้จักมาติกา คือหัวข้อแห่งการเดาะกฐิน

๖. รู้จักปลิโพธกังวลเป็นเหตุยังไม่เดาะกฐิน

๗. รู้จักการเดาะกฐิน

๘. รู้จักอานิสงส์กฐิน ฯ

(ปี 2554) ภิกษุถือว่าได้รับอานิสงส์กฐินแล้ว เข้าบ้านในเวลาวิกาลโดยไม่บอกลา ต้องอาบัติอะไรหรือไม่? เพราะเหตุไร?

ตอบ ในกรณีที่รับนิมนต์แล้ว ไปในที่นิมนต์ ภายหลังภัตรเข้าบ้านโดยไม่บอกลา ไม่ต้องอาบัติ ซึ่งได้รับยกเว้นด้วยอานิสงส์ที่ว่าเที่ยวไปไม่ต้องบอกลา ตามสิกขาบทที่ ๖ แห่งอเจลกวรรค ในปาจิตติยกัณฑ์ ฯ

แต่ในกรณีที่ไม่ได้รับนิมนต์ เข้าบ้านในเวลาวิกาล ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ตามสิกขาบทที่ ๓ แห่งรัตนวรรค ในปาจิตติยกัณฑ์ ยกเว้นในกรณีรีบด่วน เช่นภิกษุถูกงูกัดรีบเข้าไปเพื่อหายาหรือตามหมอ ฯ

(ปี 2553) กฐิน เป็นสังฆกรรมอะไร? การรับกฐิน ตลอดจนถึงการกราน ต้องทำในสีมาเท่านั้น หรือทำนอกสีมาก็ได้?

ตอบ เป็นญัตติทุติยกรรม ฯ

การรับกฐิน การอปโลกน์เพื่อให้ผ้ากฐิน และการกรานกฐินทำในสีมาหรือนอกสีมาก็ได้ การสวดญัตติทุติยกรรมวาจาให้ผ้ากฐิน ต้องทำในสีมาเท่านั้น ฯ

(ปี 2551) ผ้าที่ไม่ทรงอนุญาตให้ใช้เป็นผ้ากฐิน ได้แก่ผ้าเช่นไรบ้าง?

ตอบ เช่นนี้ คือ

๑. ผ้าที่ไม่ได้เป็นสิทธิ เช่น ผ้าที่ขอยืมเขามา

๒. ผ้าที่ได้มาโดยอาการอันมิชอบ คือ ทำนิมิตได้มา พูดเลียบเคียงได้มา และผ้าเป็นนิสสัคคีย์

๓. ผ้าที่ได้มาโดยบริสุทธิ์ แต่เก็บค้างคืนไว้ ฯ

(ปี 2550) การอปโลกน์ และ การสวดเพื่อให้ผ้ากฐิน จัดเป็นสังฆกรรมประเภทใด?

การกรานกฐินด้วยผ้าสังฆาฏิ พึงกล่าวว่าอย่างไร?

ตอบ การอปโลกน์เพื่อให้ผ้ากฐิน จัดเป็นอปโลกนกรรม

การสวดเพื่อให้ผ้ากฐิน จัดเป็นญัตติทุติยกรรม ฯ

ว่า อิมาย สงฺฆาฏิยา กฐินํ อตฺถรามิ ฯ

(ปี 2549) กรานกฐิน คืออะไร? อธิบายพอเข้าใจ

ตอบ คือเมื่อมีผ้าเกิดขึ้นแก่สงฆ์ในเดือนท้ายฤดูฝน พอจะทำเป็นไตรจีวรผืนใดผืนหนึ่งได้ สงฆ์พร้อมใจกันยกให้แก่ภิกษุรูปหนึ่ง ภิกษุผู้ได้รับผ้านั้นเอาไปทำเป็นจีวรแล้วเสร็จในวันนั้นแล้วมาบอกแก่ภิกษุ ผู้ยกผ้านั้นให้เพื่ออนุโมทนา ภิกษุเหล่านั้นอนุโมทนา ทั้งหมดนี้คือกรานกฐิน ฯ

(ปี 2548) ภิกษุได้รับอานิสงส์กฐิน เข้าบ้านในเวลาวิกาลโดยไม่บอกลา ต้องอาบัติอะไรหรือไม่? เพราะเหตุไร?

ตอบ ในกรณีที่รับนิมนต์แล้ว ไปในที่นิมนต์ ภายหลังภัตรเข้าบ้านโดยไม่บอกลา ไม่ต้องอาบัติ ซึ่งได้รับยกเว้นด้วยอานิสงส์ที่ว่าเที่ยวไปไม่ต้องบอกลา ตามสิกขาบทที่ ๖ แห่งอเจลกวรรค ในปาจิตติยกัณฑ์ ฯ

แต่ในกรณีที่ไม่ได้รับนิมนต์เข้าบ้านในเวลาวิกาล ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ตามสิกขาบทที่ ๓ แห่งรัตนวรรคในปาจิตติยกัณฑ์ ยกเว้นในกรณีรีบด่วน เช่นภิกษุถูกงูกัดรีบเข้าไปเพื่อหายาหรือตามหมอ ฯ

(ปี 2547) สงฆ์ผู้ทำกรรมในการให้ผ้ากฐิน มีกำหนดจำนวนอย่างน้อยไว้เท่าไร?

ที่กำหนดไว้อย่างนั้น มีพระพุทธประสงค์อย่างไร?

ตอบ มี ๕ รูปเป็นอย่างน้อย ฯ มีพระพุทธประสงค์ว่า ภิกษุรูปหนึ่งเป็นบุคคลผู้รับผ้ากฐิน เหลืออีก ๔ รูปเป็นสงฆ์ กรานและอนุโมทนา จึงกำหนดอย่างนั้น ฯ

(ปี 2546) คำว่า " กฐิน " เป็นชื่อของอะไร? มีชื่อเรียกอย่างนั้นเพราะเหตุไร? การกรานกฐินนั้น มีวิธีปฏิบัติอย่างไร?

ตอบ เป็นชื่อของสังฆกรรมอย่างหนึ่ง ฯ เพราะมีชื่อออกจากไม้สะดึงที่ลาดหรือกางออก เพื่อขึงจีวรเย็บ ฯ

มีวิธีปฏิบัติอย่างนี้ คือ เมื่อมีผ้าเกิดขึ้นแก่สงฆ์ในกาลเช่นนั้นพอจะทำเป็นไตรจีวรผืนใดผืนหนึ่งได้ สงฆ์พร้อมใจกันยกให้แก่ภิกษุรูปหนึ่ง เพื่อประโยชน์นี้ ภิกษุผู้ได้รับผ้านั้นเอาไปทำจีวรให้เสร็จในวันนั้น แล้วมาบอกภิกษุผู้ยกผ้านั้นให้เพื่ออนุโมทนา ภิกษุเหล่านั้นอนุโมทนา ฯ

(ปี 2546) ไตรจีวร กำหนดให้เรียกผ้านุ่งว่า อันตรวาสก เรียกผ้าห่มว่า อุตตราสงค์ เรียกผ้าทาบว่า สังฆาฏิ ในเวลาไหนบ้าง? ผ้า ๓ ผืนนั้น กำหนดให้เรียกว่า จีวร ในเวลาไหนบ้าง?

ตอบ ในเวลาดังต่อไปนี้ คือ ในเวลาบอกบาตรจีวรแก่อุปสัมปทาเปกขะ ในเวลาอธิษฐานเป็นผ้าครอง ในเวลาปัจจุทธรณ์ และในเวลากรานกฐิน ฯ

ในเวลาผ้า ๓ ผืนนั้น เป็นนิสสัคคีย์เพราะอยู่ปราศ คำเสียสละเรียกว่าจีวรทุกผืน และในเวลาผ้าเหล่านั้นเป็นอติเรกจีวร คำวิกัป คำถอนวิกัป รวมเรียกว่าจีวรทั้งสิ้น ฯ

(ปี 2545) กฐินจะเดาะหรือไม่เดาะ กำหนดรู้ได้อย่างไร? ผ้าที่ทรงห้ามใช้เป็นผ้ากฐินได้แก่ผ้าเช่นไรบ้าง?

ตอบ กฐินเดาะ กำหนดรู้ได้ด้วยอาวาสปลิโพธและจีวรปลิโพธขาด หรือสิ้นเขตจีวรกาลที่ขยายออกไปอีก ๔ เดือน กฐินไม่เดาะ กำหนดรู้ได้ด้วยอาวาสปลิโพธหรือ จีวรปลิโพธอย่างใดอย่างหนึ่งยังไม่ขาด และยังอยู่ในเขตจีวรกาลที่ขยายออกไปอีก ๔ เดือน ฯ

เช่นนี้ คือ

๑) ผ้าที่ไม่ได้เป็นสิทธิ เช่น ผ้าที่ขอยืมเขามา

๒) ผ้าที่ได้มาโดยอาการอันมิชอบ คือทำนิมิตได้มา

๓) ผ้าที่ได้มาโดยการพูดเลียบเคียง

๔) ผ้าเป็นนิสสัคคีย์

๕) ผ้าที่ได้มาโดยทางบริสุทธิ์ แต่เก็บไว้ค้างคืน ฯ

(ปี 2543) วัดมีพระจำพรรษาวัดละ ๒ รูปบ้าง ๓ รูปบ้าง ทายกประสงค์จะถวายกฐิน นิมนต์พระมารวมในวัดเดียวกันเพื่อรับกฐิน เป็นกฐินหรือไม่? เพราะเหตุใด? ในคัมภีร์บริวาร ภิกษุผู้ควรกรานกฐินประกอบด้วยองค์เท่าไร? บอกมา ๓ ข้อ

ตอบ ไม่เป็นกฐิน เพราะองค์กำหนดสิทธิของภิกษุผู้จะกรานกฐินมี ๓ คือ

๑) เป็นผู้จำพรรษาถ้วนไตรมาสไม่ขาด

๒) อยู่ในอาวาสเดียวกัน

๓) ภิกษุมีจำนวนตั้งแต่ ๕ รูปขึ้นไป

ประกอบด้วยองค์ ๘ (เลือกตอบเพียง ๓ ข้อ)

๑) รู้จักบุพพกรณ์

๒) รู้จักถอนไตรจีวร

๓) รู้จักอธิษฐานไตรจีวร

๔) รู้จักการกราน

๕) รู้จักมาติกาคือหัวข้อแห่งการเดาะกฐิน

๖) รู้จักปลิโพธกังวลเป็นเหตุยังไม่เดาะกฐิน

๗) รู้จักการเดาะกฐิน

๘) รู้จักอานิสงส์กฐิน

สมมติเจ้าหน้าที่ทำการสงฆ์

(ปี 2556) เจ้าอธิการตามพระวินัยหมายถึงใคร? สงฆ์พึงสวดสมมติเจ้าอธิการด้วยกรรมวาจาประเภทใด?

ตอบ หมายถึง ภิกษุผู้ได้รับสมมติจากสงฆ์ให้เป็นเจ้าหน้าที่ทำการสงฆ์นั้น ๆ ฯ

พึงสวดสมมติด้วยญัตติทุติยกรรม ฯ

(ปี 2551) ภิกษุผู้ได้รับสมมติจากสงฆ์ให้เป็นเจ้าหน้าที่ทำการสงฆ์นั้นๆ เรียกว่าอะไร? พึงสวดสมมติด้วยกรรมวาจาประเภทใด? **ตอบ** เรียกว่า เจ้าอธิการ ฯ พึงสวดสมมติด้วยญัตติทุติยกรรม ฯ

(ปี 2544) ภิกษุผู้ควรได้รับสมมติให้เป็นภัตตุทเทสกะ ต้องประกอบด้วยคุณสมบัติเช่นไร?

ภัตรที่ควรแจกเฉพาะมีกี่อย่าง? อะไรบ้าง?

ตอบ ต้องประกอบด้วยคุณสมบัติดังนี้คือ

๑) เว้นอคติ ๔ คือฉันทาคติ โทสาคติ โมหาคติ ภยาคติ

๒) รู้จักภัตรที่ควรแจกหรือมิควรแจก

๓) รู้จักลำดับที่พึงแจก

มี ๕ อย่างคือ

๑) อาคันตุกภัตร อาหารที่เขาถวายเฉพาะภิกษุอาคันตุกะ

๒) คมิยภัตร อาหารที่เขาถวายเฉพาะภิกษุผู้จะไปอยู่ที่อื่น

๓) คิลานภัตร อาหารที่เขาถวายเฉพาะภิกษุอาพาธ

๔) คิลานุปัฏฐากภัตร อาหารที่เขาถวายเฉพาะภิกษุผู้พยาบาลไข้

๕) กุฏิภัตร อาหารที่เขาถวายแก่ภิกษุผู้อยู่ในกุฏิที่เขาสร้าง

(ปี 2543) คำว่า “เจ้าอธิการ” ในพระวินัยหมายถึงใคร? มีกี่แผนก? อะไรบ้าง?

การให้ภิกษุถือเสนาสนะเป็นหน้าที่ของใคร? ผู้นั้นพึงปฏิบัติอย่างไร?

ตอบ หมายถึงภิกษุที่สงฆ์สมมติให้เป็นเจ้าหน้าที่ทำกิจการของสงฆ์

มี ๕ แผนก คือ

๑) เจ้าอธิการแห่งจีวร

๒) เจ้าอธิการแห่งอาหาร

๓) เจ้าอธิการแห่งเสนาสนะ

๔) เจ้าอธิการแห่งอาราม

๕) เจ้าอธิการแห่งคลัง ฯ

เป็นหน้าที่ของเจ้าอธิการแห่งเสนาสนะ พึงปฏิบัติอย่างนี้ คือ เจ้าอธิการแห่งเสนาสนะพึงกำหนดฐานะของภิกษุผู้ถือเสนาสนะว่า เป็นผู้ใหญ่หรือผู้น้อย เป็นผู้มีอุปการะแก่สงฆ์หรือหามิได้ เป็นผู้เล่าเรียนหรือประกอบกิจในทางใดบ้าง เป็นต้น แล้วพึงให้ถือเสนาสนะ ฯ

พระทัพพมัลลบุตร

- เจ้าอธิการแห่งเสนาสนะ มีหน้าที่เป็นผู้แจกเสนาสนะให้ภิกษุถือ เรียก**เสนาสนคาหาปกะ**
- การแจกมี ๒ อย่าง แจกอาหารอันเขานำมามอบถวาย ๑ รับนิมนต์ไว้แล้ว ส่งพระไปรับที่บ้านเรือนของเขา ๑. ชื่อว่า**ภัตตุทะทสกะ** หมายเอาการแจกอย่างหลัง แปลว่า ผู้ชี้ภัตรหรือผู้ ระบุภัตร.

(ปี 2555) พระทัพพมัลลบุตร มีความดำริอย่างไร พระศาสดาทรงทราบแล้วทรงสาธุการ ตรัสให้สงส์สมมติให้ท่านรับหน้าที่อะไรบ้าง?

ตอบ ท่านดำริว่า ท่านอยู่จบพรหมจรรย์แล้ว ควรจะรับธุระของสงฆ์จึงกราบทูลพระศาสดาทรงสาธุการแล้ว ตรัสให้สงส์สมมติท่านให้เป็นภัตตุทเทสกะและเสนาสนคาหาปกะ ฯ

บรรพชาและอุปสมบท

(ปี 2557) ท่านศึกษาพระวินัยในเรื่องการอุปสมบทดีแล้ว จงให้ความหมายของคำต่อไปนี้

ก. อภัพบุคคล ข. อุปสัมปทาเปกขะ ค. กรรมวาจา

ง. อนุสาวนา จ. อนุศาสน์

ตอบ ก. อภัพบุคคล คือบุคคลผู้ไม่ควรแก่การให้อุปสมบท ทรงห้ามไว้เป็นเด็ดขาด อุปสมบทไม่ขึ้น

ข. อุปสัมปทาเปกขะ คือผู้ประสงค์จะอุปสมบทเป็นพระภิกษุ

ค. กรรมวาจา คือวาจาที่สวดประกาศในการให้อุปสมบท

ง. อนุสาวนา คือวาจาที่สวดประกาศความปรึกษาและตกลงสงฆ์

จ. อนุศาสน์ คือกิจที่พึงทำภายหลังจากอุปสมบทเสร็จแล้ว มีการบอกนิสสัย ๔ บอกอกรณียกิจ ๔ เป็นต้น ฯ

(ปี 2555) อะไรเป็น บุพพกิจ และ ปัจฉิมกิจ แห่งอุปสมบทกรรม?

ตอบ การให้บรรพชาจนถึงสมมติภิกษุรูปหนึ่งสอบถามอุปสัมปทาเปกขะถึงอันตรายิกธรรมในสงฆ์ เป็นบุพพกิจแห่งอุปสมบทกรรม ฯ

การวัดเงาแดด การบอกประมาณแห่งฤดู การบอกส่วนแห่งวัน การบอกสังคีติ การบอกนิสัย ๔ การบอกอกรณียกิจ ๔ ในลำดับเวลาสวดกรรมวาจาจบ เป็นปัจฉิมกิจแห่งอุปสมบทกรรม ฯ

(ปี 2554) องคสมบัติของภิกษุผู้จะเป็นอุปัชฌาย์ให้อุปสมบท เป็นอาจารย์ให้นิสัยที่กำหนดไว้ในบาลีมีหลายอย่าง แม้บกพร่องบางอย่างก็ได้ แต่ที่ขาดไม่ได้คือองคสมบัติอะไร?

ตอบ ที่ขาดไม่ได้ คือ มีพรรษา ๑๐ หรือยิ่งกว่า ฯ

(ปี 2554) ในการอุปสมบท คนที่ได้ชื่อว่าลักเพศ ได้แก่คนเช่นไร?

ตอบ ได้แก่คนถือเพศภิกษุเอาเอง ด้วยตั้งใจจะปลอมเข้าอยู่ในหมู่ภิกษุ ดังคำกล่าวว่า เดียรถีย์ปลอมเข้าอยู่ในหมู่ภิกษุครั้งอโศกรัชกาล ถ้าคนนั้นเป็นแต่สักว่า ทรงเพศเพราะเหตุอย่างอื่น เป็นต้นว่าเพื่อหนีภัย ไม่จัดเป็นคนลักเพศ ฯ

(ปี 2553) บุรพกิจที่พึงทำเป็นเบื้องต้นก่อนแต่อุปสมบท คืออะไรบ้าง?

ในกิจเหล่านั้น กิจที่ต้องทำเป็นการสงฆ์ มีอะไรบ้าง?

ตอบ คือ ให้บรรพชา ขอนิสสัย ถืออุปัชฌายะ ขนานชื่อมคธแห่งอุปสัมปทาเปกขะและบอกนามอุปัชฌายะ บอกบาตรจีวร สั่งให้อุปสัมปทาเปกขะออกไปยืนข้างนอก สมมติภิกษุรูปหนึ่งเป็นผู้ซักซ้อมอุปสัมปทาเปกขะถึงอันตรายิกธรรม เรียกอุปสัมปทาเปกขะเข้าในสงฆ์ ให้ขออุปสมบท สมมติภิกษุรูปหนึ่งสอบถามอุปสัมปทาเปกขะถึงอันตรายิกธรรมในสงฆ์ ฯ มี สมมติภิกษุรูปหนึ่งเป็นผู้ซักซ้อมอุปสัมปทาเปกขะถึงอันตรายิกธรรม เรียกอุปสัมปทาเปกขะเข้าในสงฆ์ สมมติภิกษุรูปหนึ่งสอบถามอุปสัมปทาเปกขะถึงอันตรายิกธรรมในสงฆ์

(ปี 2553) อุปสัมปทาเปกขะจะสำเร็จเป็นพระภิกษุได้ เมื่อพระกรรมวาจาจารย์สวดถึงบาลีบทใด?

ตอบ ถึงบทว่า โส ภาเสยฺย ท้ายอนุสาวนาที่ ๓ ฯ

(ปี 2552) อันตรายิกธรรมที่ยกขึ้นถามอุปสมปทาเปกขะในการอุปสมบทนั้น ข้อที่เป็นอันตรายร้ายแรงถึงกับทำให้เป็นภิกษุไม่ได้ คือข้อใดบ้าง? **ตอบ** คือ ข้อว่า ไม่ใช่มนุษย์ ไม่ใช่บุรุษ อายุไม่ครบ 20 ปี ฯ

(ปี 2551) กรรมวาจาวิบัติเพราะสวดผิดฐานกรณ์นั้นอย่างไร ?

ตอบ คือ การสวดธนิตเป็นสิถิล ๑ สวดสิถิลเป็นธนิต ๑ สวดวิมุตเป็นนิคคหิต ๑ สวดนิคคหิตเป็นวิมุต ๑ ฯ

(ปี 2551) ในอุปสมบทกรรม อภัพพบุคคล หมายถึงใคร? จำแนกโดยประเภทมีเท่าไร? อะไรบ้าง?

ตอบ หมายถึงบุคคลที่ทรงห้ามไม่ให้อุปสมบท ฯ

มี ๓ ประเภท คือ

๑. เพศบกพร่อง

๒. ประพฤติผิดพระธรรมวินัย

๓. ประพฤติผิดต่อกำเนิดของเขาเอง ฯ

(ปี 2550) การบรรพชาและการอุปสมบท สำเร็จด้วยวิธีอะไร?

นอกจากอภัพบุคคลและผู้มีบรรพชาโทษแล้ว บุคคลประเภทใดบ้างที่ถูกห้ามไม่ให้อุปสมบท?

ตอบ การบรรพชาสำเร็จด้วยวิธีไตรสรณคมน์ และการอุปสมบทสำเร็จด้วยวิธีญัตติจตุตถกรรมวาจา ฯ

คือ ๑. คนไม่มีอุปัชฌาย์

๒. คนไม่มีบาตร คนไม่มีจีวร หรือไม่มีทั้งบาตรทั้งจีวร

๓. คนยืมบาตร จีวร หรือยืมทั้งบาตรทั้งจีวรเขามา ฯ

(ปี 2548) วัตถุสมบัติในการอุปสมบทคืออะไร? ต้องประกอบด้วยคุณสมบัติอะไรบ้าง?

ตอบ คือผู้จะเข้ารับการอุปสมบท ฯ ประกอบด้วยคุณสมบัติ ๕ ประการ คือ

๑.เป็นชาย

๒.มีอายุครบ ๒๐ ปี

๓.ไม่เป็นมนุษย์วิบัติ เช่นถูกตอน หรือเป็นกะเทย

๔.ไม่เคยทำอนันตริยกรรม

๕.ไม่เคยต้องปาราชิก หรือไม่เคยเข้ารีตเดียรถีย์ทั้งที่เป็นภิกษุ ฯ

(ปี 2548) อภัพพบุคคลที่ถูกห้ามอุปสมบทเพราะกระทำผิดต่อพระศาสนา มีกี่ประเภท? ใครบ้าง?

ตอบ มี ๗ ประเภท คือ

๑. คนฆ่าพระอรหันต์

๒. คนทำร้ายภิกษุณี ได้แก่ผู้ข่มขืนภิกษุณีในอัธยาจาร

๓. คนลักเพศ คือคนถือเพศเป็นภิกษุเอง

๔. ภิกษุไปเข้ารีตเดียรถีย์

๕. ภิกษุต้องปาราชิก

๖. ภิกษุทำสังฆเภท

๗. คนทำร้ายพระศาสดาจนถึงห้อพระโลหิต ฯ

(ปี 2547) บุรพกิจก่อนแต่อุปสมบท มีอะไรบ้าง? กิจทั้งหมดนั้นที่จัดเป็นญัตติกรรม ทำเป็นการสงฆ์ คือกิจอะไรบ้าง?

ตอบ มีการให้บรรพชา ขอนิสสัย ถืออุปัชฌายะ ขนานชื่อมคธแห่งอุปสัมปทาเปกขะ บอกนามอุปัชฌายะ บอกบาตรจีวร สั่งอุปสัมปทาเปกขะให้ออกไปยืนข้างนอก สมมติภิกษุรูปหนึ่งเป็นผู้ซักซ้อมอุปสัมปทาเปกขะถึงอันตรายิกธรรม เรียกอุปสัมปทาเปกขะเข้าในสงฆ์ ให้ขออุปสมบท สมมติภิกษุรูปหนึ่งสอบถามอุปสัมปทาเปกขะถึงอันตรายิกธรรมในสงฆ์ ฯ

กิจเหล่านี้คือ การสมมติภิกษุรูปหนึ่งเป็นผู้ซักซ้อมอุปสัมปทาเปกขะถึงอันตรายิกธรรม การเรียกอุปสัมปทาเปกขะเข้าในสงฆ์ การสมมติภิกษุรูปหนึ่งสอบถามอุปสัมปทาเปกขะถึงอันตรายิกธรรมในสงฆ์ จัดเป็นญัตติกรรม ทำเป็นการสงฆ์ ฯ

(ปี 2546) ศัพท์ว่า “ บรรพชา ” มีอธิบายว่าอย่างไร?

นอกจากคนมีอายุไม่ครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์ และอภัพพบุคคลแล้ว ยังมีบุคคลจำพวกไหนอีกบ้างที่ห้ามไม่ให้อุปสมบท?

ตอบ มีอธิบายว่า ศัพท์นี้ หมายเอาการบวชทั่วไป รวมทั้งอุปสมบทด้วยก็มี หมายเอาเฉพาะการบวชเป็นบุรพประโยคแห่งอุปสมบทก็มี หมายถึงการบวชลำพังเป็นสามเณรก็มี ฯ

มีบุคคลที่ถูกห้ามไม่ให้อุปสมบทอีก ๓ จำพวก คือ

๑) คนไม่มีอุปัชฌาย์ หรือมีคนอื่นนอกจากภิกษุเป็นอุปัชฌาย์ หรือถือสงฆ์ ถือคณะเป็นอุปัชฌาย์

๒) คนไม่มีบาตร ไม่มีจีวร หรือไม่มีทั้งบาตรทั้งจีวร

๓) คนยืมบาตร ยืมจีวรเขามาหรือยืมทั้งบาตรทั้งจีวรเขามา ฯ

(ปี 2545) ผู้ที่ถูกห้ามอุปสมบท เพราะทำผิดต่อพระศาสนา ได้แก่คนเช่นไร?

ในเวลาสวดกรรมวาจานั้น กำหนดด้วยสงฆ์นิ่งอยู่จนถึงบาลีคำใด อุปสมบทกรรมจึงจะนับว่าเป็นการสำเร็จ ?

ตอบ ได้แก่

๑) คนฆ่าพระอรหันต์

๒) คนทำร้ายภิกษุณี

๓) คนลักเพศ

๔) ภิกษุไปเข้ารีตเดียรถีย์

๕) ภิกษุต้องปาราชิกละเพศไปแล้ว

๖) ภิกษุผู้ทำสังฆเภท

๗) คนทำร้ายพระศาสดาจนถึงห้อพระโลหิต ฯ

กำหนดด้วยสงฆ์นิ่งอยู่จนถึงคำว่า โส ภาเสยฺย ที่แปลว่า ท่านผู้นั้นพึงพูดท้ายอนุสาวนาที่ ๓ จึงนับว่าเป็นการสำเร็จ ฯ

(ปี 2544) อภัพบุคคลในอุปสมบทกรรมได้แก่บุคคลเช่นไร? โดยวัตถุมีกี่อย่าง? อะไรบ้าง?

ปัจฉิมกิจแห่งการอุปสมบทมีอะไรบ้าง? ตอบเพียง ๒ ข้อ

ตอบ ได้แก่บุคคลที่ไม่สมควรแก่การอุปสมบท อุปสมบทไม่ขึ้น ถูกห้ามอุปสมบทตลอดชีวิต โดยวัตถุมี ๓ คือ

๑) พวกที่มีเพศบกพร่อง ไม่รู้ว่าเป็นชายหรือเป็นหญิง

๒) พวกประพฤติผิดพระธรรมวินัย เช่น ฆ่าพระอรหันต์ เป็นต้น

๓) พวกประพฤติผิดต่อกำเนิดของตน คือฆ่ามารดาบิดา

มี ๖ ข้อ (ตอบเพียง ๒ ข้อ) คือ

๑) วัดเงาแดดในทันที

๒) บอกประมาณแห่งฤดู

๓) บอกส่วนแห่งวัน

๔) บอกสังคีติ

๕) บอกนิสสัย ๔

๖) บอกอกรณียกิจ ๔

วิวาทาธิกรณ์

(ปี 2557) ภิกษุทะเลาะกันเรื่องสรรพคุณของยา จัดเป็นวิวาทาธิกรณ์ได้หรือไม่? เพราะเหตุไร?

ตอบ ไม่ได้ ฯ เพราะวิวาทาธิกรณ์ มุ่งเฉพาะวิวาทปรารถพระธรรมวินัย ฯ

(ปี 2556) ภิกษุผู้ก่อวิวาทาธิกรณ์ อย่างไรชื่อว่าปรารถนาดี อย่างไรชื่อว่าปรารถนาเลว?

ตอบ ผู้ก่อวิวาทเพราะเห็นแก่พระธรรมวินัย (ปราศจากโลภะ โทสะ โมหะ) ชื่อว่าทำด้วยปรารถนาดี

ผู้ก่อวิวาทด้วยทิฐิมานะ แม้รู้ว่าผิดก็ขืนทำ (ประกอบด้วยโลภะ โทสะ โมหะ) ชื่อว่าทำด้วยปรารถนาเลว ฯ

(ปี 2551) วิวาทาธิกรณ์ คืออะไร? ระงับได้ด้วยอธิกรณสมถะข้อใดบ้าง?

ตอบ คือ การเถียงกันปรารภพระธรรมวินัย ฯ ด้วยสัมมุขาวินัยและเยภุยยสิกา ฯ

(ปี 2549) ภิกษุ ๒ ฝ่ายก่อวิวาทเพราะปรารถนาดีก็มี เพราะปรารถนาเลวก็มี อยากทราบว่าอย่างไรชื่อว่าก่อวิวาทเพราะปรารถนาดี อย่างไรชื่อว่าก่อวิวาท เพราะปรารถนาเลว?

ตอบ ผู้ใดตั้งวิวาทเพราะเห็นแก่พระธรรมวินัย ผู้นั้นชื่อว่าทำด้วยปรารถนาดี

ผู้ใดตั้งวิวาทด้วยทิฐิมานะ แม้รู้ว่าผิดก็ขืนทำ ผู้นั้นชื่อว่าทำด้วยปรารถนาเลว ฯ

(ปี 2549) ทิฏฐิสามัญญตา ความเป็นผู้มีความเห็นร่วมกันกับส่วนใหญ่ ไม่ถือแต่มติของตน เป็นธรรมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ภิกษุปฏิบัติอย่างไร จึงจะรักษาธรรมนั้นได้ ?

ตอบ ปฏิบัติอย่างนี้คือ เคารพในพระศาสดา ในพระธรรมวินัย และเคารพในสงฆ์ผู้เป็นเจ้าหน้าที่รักษาพระธรรมวินัย สำคัญมติของสงฆ์นั้นว่า เป็นเนตติอันตนควรเชื่อถือและทำตาม ผู้ปฏิบัติเช่นนี้ ย่อมรักษาทิฏฐิสามัญญตานั้นไว้ได้ ฯ

(ปี 2546) สัมมุขาวินัยสำหรับระงับวิวาทาธิกรณ์นั้น มีวิธีอย่างไร?

อธิกรณ์ที่ภิกษุจะพึงยกขึ้นว่านั้น ต้องเป็นเรื่องที่มีมูล ก็เรื่องที่มูลนั้นมีลักษณะเช่นไร?

ตอบ มีวิธีอย่างนี้ คือ

๑) ด้วยการตกลงกันเอง

๒) ด้วยการตั้งผู้วินิจฉัย

๓) ด้วยอำนาจแห่งสงฆ์ ฯ

มีลักษณะ ๓ ประการ คือ

๑) เรื่องที่ได้เห็นเอง

๒) เรื่องที่ได้ยินเอง หรือมีผู้บอกและเชื่อว่าเป็นจริง

๓) เรื่องที่เว้นจาก ๒ สถานนั้น แต่รังเกียจโดยอาการ ฯ

(ปี 2544) วิวาทาธิกรณ์คืออะไร? วิวาทาธิกรณ์นั้น ระงับด้วยอธิกรณสมถะกี่อย่าง? อะไรบ้าง?

ตอบ คืออธิกรณ์ที่เกิดจากการทะเลาะกัน โต้เถียงกัน โดยปรารภพระธรรมวินัย

ด้วยอธิกรณสมถะ ๒ อย่างคือ

๑) สัมมุขาวินัย

๒) เยภุยยสิกา

อนุวาทาธิกรณ์

(ปี 2555) อนุวาทาธิกรณ์ คืออะไร? ระงับด้วยอธิกรณสมถะเท่าไร? อะไรบ้าง?

ตอบ คือ การโจทกันด้วยอาบัตินั้น ๆ ฯ ระงับด้วยอธิกรณสมถะ ๔ อย่าง คือ ๑.สัมมุขาวินัย ๒.สติวินัย ๓,อมูฬหวินัย ๔,ตัสสปาปิยสิกา ฯ

(ปี 2552) ภิกษุเสียสีลสามัญญตาเพราะประพฤติอย่างไร? พระบรมศาสดาทรงวางโทษไว้ให้สงฆ์ทำกรรมอะไรแก่เธอ?

ตอบ เพราะต้องอาบัติแล้วไม่ยอมรับว่าเป็นอาบัติ หรือไม่ยอมทำคืน ฯ ทรงวางโทษไว้ให้สงฆ์ทำอุกเขปนียกรรมแก่เธอ ฯ

(ปี 2550) อนุวาทาธิกรณ์เช่นไร อันภิกษุจะพึงยกขึ้นว่าได้?

ตอบ ต้องเป็นเรื่องมีมูล คือ

เรื่องที่ได้เห็นเอง ๑

เรื่องที่ได้ยินเอง หรือมีผู้บอกและเชื่อว่าเป็นจริง ๑

เรื่องที่เว้นจาก ๒ สถานนั้น แต่รังเกียจโดยอาการ ๑ เช่นได้ยินว่า พัสดุชื่อนี้ของผู้มีชื่อนี้หายไป ได้พบพัสดุชนิดนั้นในที่อยู่ของภิกษุชื่อนั้น ฯ

(ปี 2548) อธิกรณ์อันสงฆ์วินิจฉัยแล้ว ฝ่ายไม่ชอบใจจักอุทธรณ์ได้หรือไม่? จงตอบให้มีหลัก

ตอบ อุทธรณ์ได้ก็มี อุทธรณ์ไม่ได้ก็มี โดยอธิบายว่า ตามสิกขาบทที่ ๓ แห่งสัปปาณวรรคปาจิตติยกัณฑ์ โจทก์ก็ดี จำเลยก็ดี สงฆ์ก็ดี รู้อยู่ว่าอธิกรณ์นั้น สงฆ์หมู่นั้นวินิจฉัยเป็นธรรมแล้ว ฟื้นขึ้นเพื่อวินิจฉัยใหม่ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ อย่างนี้อุทธรณ์ไม่ได้ แต่ถ้าเห็นว่าไม่เป็นธรรม ฟื้นขึ้นไม่เป็นอาบัติ อย่างนี้ อุทธรณ์ได้ ฯ

(ปี 2545) อนุวาทาธิกรณ์ที่เกิดขึ้นแล้วไม่รีบระงับ มีผลเสียอย่างไร? ภิกษุผู้ต้องอนุวาทาธิกรณ์ พึงปฏิบัติอย่างไร?

ตอบ มีผลเสีย คือทำให้เสียสีลสามัญญตาและเสียสามัคคี เป็นทางแตก เป็นนานาสังวาส จนถึงเป็นนานานิกาย ฯ พึงปฏิบัติอย่างนี้ คือ

๑) เคารพในผู้พิจารณา

๒) ให้การตามความเป็นจริง

๓) พึงเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของสงฆ์

๔) ไม่ขุ่นเคือง ฯ

อาปัตตาธิกรณ์

(ปี 2557) ภิกษุผู้ปรารถนาความตั้งอยู่ยั่งยืนของพระธรรมวินัย ควรปฏิบัติตนอย่างไร?

ตอบ ควรตั้งอยู่ในสีลสามัญญตา ทิฏฐิสามัญญตา และลัชชีธรรม สำรวมในพระปาติโมกข์ ประกอบด้วยอาจาระและโคจระ เห็นภัยในโทษแม้เพียงเล็กน้อย สำเหนียกศึกษาในสิกขาบททั้งหลาย ฯ

(ปี 2556) จงให้ความหมายของคำต่อไปนี้

ก. ปริวาส ข. อัพภาน ฯ

ตอบ ก. ได้แก่ การประพฤติวัตรพิเศษอย่างหนึ่งเท่าจำนวนวันที่ภิกษุผู้ต้องอาบัติสังฆาทิเสสแล้วปกปิดไว้ ฯ

ข. ได้แก่ การที่สงฆ์สวดระงับอาบัติสังฆาทิเสส ฯ

(ปี 2554) วุฏฐานวิธีหมายถึงอะไร? ในการทำวุฏฐานวิธีแต่ละอย่างนั้น ต้องการสงฆ์จำนวนเท่าไรเป็นอย่างน้อย?

ตอบ หมายถึง ระเบียบวิธีเป็นเครื่องออกจากอาบัติสังฆาทิเสส ฯ

อัพภาน ต้องการสงฆ์ ๒๐ รูปเป็นอย่างน้อย นอกนั้นต้องการตั้งแต่ ๔ รูปขึ้นไป ฯ

(ปี 2553) ติณวัตถารกวินัยมีอธิบายอย่างไร? ใช้ระงับอธิกรณ์อะไร?

ตอบ อธิบายว่า กิริยาที่ให้ประนีประนอมกันทั้ง ๒ ฝ่าย ไม่ต้องชำระสะสางหาความเดิม เป็นดังกลบไว้ด้วยหญ้า ฯ ใช้ระงับอาปัตตาธิกรณ์ที่ยุ่งยากยืดเยื้อไม่รู้จบและเป็นเรื่องสำคัญอันจะเป็นเครื่องกระเทือนทั่วไป เว้นครุกาบัติและอาบัติที่เนื่องด้วยคฤหัสถ์ ฯ

(ปี 2552) อาปัตตาธิกรณ์ระงับในสำนักบุคคลด้วยอธิกรณสมถะอะไร? และระงับในสำนักสงฆ์ด้วยอธิกรณสมถะอะไร?

ตอบ ระงับในสำนักบุคคลด้วยปฏิญญาตกรณะ ฯ ระงับในสำนักสงฆ์ ถ้าเป็นครุกาบัติ ด้วยสัมมุขาวินัย และปฏิญญาตกรณะ ถ้าเป็นลหุกาบัติ ด้วยสัมมุขาวินัยและติณวัตถารกะ ฯ

(ปี 2552) อันตราบัติ คืออาบัติอะไร? ภิกษุจะต้องอาบัตินี้ได้ในเวลาไหนบ้าง?

ตอบ คือ อาบัติสังฆาทิเสสที่ต้องในระหว่างประพฤติวุฏฐานวิธี ฯ ภิกษุจะต้องอาบัตินี้ได้ในระหว่างที่กำลังอยู่ปริวาส หรืออยู่ปริวาสแล้วเป็นมานัตตารหะ กำลังประพฤติมานัตอยู่ หรือประพฤติมานัตแล้ว เป็นอัพภานารหะ ฯ

(ปี 2551) พระอรรถกถาจารย์แสดงลักษณะปกปิดอาบัติสังฆาทิเสสไว้เป็น ๕ คู่อย่างไรบ้าง ?

ตอบ แสดงไว้ ๕ คู่ ดังนี้

๑. เป็นอาบัติ และรู้ว่าเป็นอาบัติ

๒. เป็นปกตัตตะ และรู้ว่าเป็นปกตัตตะ

๓. ไม่มีอันตราย และรู้ว่าไม่มีอันตราย

๔. อาจอยู่ และรู้ว่าอาจอยู่

๕. ใคร่จะปิด และปิดไว้ ฯ

(ปี 2551) รัตติเฉท หมายถึงอะไร? มีอะไรบ้าง?

ตอบ หมายถึง การขาดราตรีแห่ง (การประพฤติ) มานัต ฯ

มี ๑. อยู่ร่วม ๒. อยู่ปราศ ๓. ไม่บอก ๔. ประพฤติในคณะอันพร่อง ฯ

(ปี 2548) ปริวาส คืออะไร? มานัต คืออะไร?

ตอบ ปริวาส คือ การประพฤติวัตรพิเศษอย่างหนึ่งเท่าจำนวนวันที่ปกปิดอาบัติไว้ ก่อนจะประพฤติมานัตต่อไป ฯ

มานัต คือ การประพฤติวัตรพิเศษอย่างหนึ่ง เป็นเวลา ๖ ราตรี เพื่อออกจากอาบัติสังฆาทิเสส ฯ

(ปี 2547) เมื่อมุ่งถึงพระพุทธบัญญัติ ภิกษุผู้ได้ชื่อว่าปฏิบัติเพื่อความตั้งอยู่ยั่งยืนแห่งพระธรรมวินัย ควรปฏิบัติเช่นไร?

ตอบ ควรปฏิบัติอย่างนี้ คือ ตั้งอยู่ในลัชชีธรรม ใคร่ความบริสุทธิ์ อาบัติที่ไม่ควรต้องอย่าต้อง อาบัติที่ต้องแล้ว พึงทำคืนเสีย เช่นนี้จักเป็นผู้มีศีลเสมอด้วยสพรหมจารีทั้งหลาย ชื่อว่าปฏิบัติเพื่อความตั้งอยู่ยั่งยืนแห่งพระธรรมวินัย ฯ

(ปี 2545) ลักษณะปกปิดอาบัตินั้น พระอรรถกถาจารย์ แสดงไว้กี่ประการ? อะไรบ้าง?

ภิกษุผู้เป็นโจทก์ จงใจหาความเท็จใส่ภิกษุอื่น และภิกษุผู้เป็นจำเลย จงใจปกปิดความประพฤติเสียของตนด้วยให้การเท็จ สงฆ์พึงนิคคหะด้วยกรรมอะไร?

ตอบ แสดงไว้ ๑๐ ประการ จัดเป็น ๕ คู่ คือ

๑) เป็นอาบัติ และรู้ว่าเป็นอาบัติ

๒) เป็นปกตัตตะ และรู้ว่าเป็นปกตัตตะ

๓) ไม่มีอันตราย และรู้ว่าไม่มีอันตราย

๔) อาจอยู่ และรู้ว่าอาจอยู่

๕) ใคร่จะปิด และปิดไว้ ฯ

สงฆ์พึงทำ ตัชชนียกรรม แก่ภิกษุผู้เป็นโจทก์ และตัสสปาปิยสิกากรรม แก่ภิกษุผู้เป็นจำเลย ฯ

(ปี 2544) วุฏฐานวิธี แปลว่าอะไร? ประกอบด้วยอะไรบ้าง?

ในการทำวุฏฐานวิธีแต่ละอย่างนั้น ต้องการสงฆ์จำนวนเท่าไร?

ตอบ แปลว่าระเบียบเป็นเครื่องออกจากอาบัติ ประกอบด้วย ปริวาส มานัต ปฏิกัสสนา และอัพภาน ฯ

การให้ปริวาส ให้มานัต และทำปฏิกัสสนาต้องการสงฆ์จตุวรรค การให้อัพภาน ต้องการสงฆ์วีสติวรรค ฯ

(ปี 2543) จงให้ความหมายของคำต่อไปนี้ ๑. ปฏิจฉันนาบัติ ๒. อันตราบัติ

สัมมุขาวินัยมีองค์เท่าไร? อะไรบ้าง?

ตอบ ๑) ปฏิจฉันนาบัติ หมายถึง อาบัติที่ภิกษุต้องแล้วปกปิดไว้

๒) อันตราบัติ หมายถึง อาบัติสังฆาทิเสสที่ภิกษุต้องเข้าอีกระหว่างประพฤติวุฏฐานวิธี

มีองค์ ๔ คือ

๑) ในที่พร้อมหน้าสงฆ์

๒) ในที่พร้อมหน้าธรรม

๓) ในที่พร้อมหน้าวินัย

๔) ในที่พร้อมหน้าบุคคล

กิจจาธิกรณ์ว่าด้วยนิคหกรรม

(ปี 2557) อุกเขปนียกรรม และ นิยสกรรม สงฆ์พึงลงแก่ภิกษุเช่นไร?

ตอบ อุกเขปนียกรรม พึงลงแก่ภิกษุไม่เห็นอาบัติ ผู้ไม่ทำคืนอาบัติ หรือผู้ไม่สละทิฏฐิบาป

นิยสกรรม พึงลงแก่ภิกษุผู้มีอาบัติมาก หรือคลุกคลีกับคฤหัสถ์ด้วยการคลุกคลีอันไม่ควร ฯ

(ปี 2554) ตัชชนียกรรมและตัสสปาปิยสิกากรรม กรรมไหนสำหรับลงโทษแก่ภิกษุผู้เป็นโจทก์? กรรมไหนสำหรับลงโทษแก่ภิกษุผู้เป็นจำเลย? เพราะประพฤติบกพร่องอย่างไร?

ตอบ ตัชชนียกรรมสำหรับลงโทษแก่ภิกษุผู้เป็นโจทก์ เพราะจงใจหาความเท็จใส่ภิกษุอื่น ก่ออธิกรณ์ขึ้นในสงฆ์ ตัสสปาปิยสิกากรรมสำหรับลงโทษแก่ภิกษุผู้เป็นจำเลย เพราะเป็นผู้จงใจปกปิดความประพฤติเสียหายของตนด้วยการให้การเท็จ ฯ

(ปี 2550) การคว่ำบาตรในทางพระวินัยหมายถึงอะไร? และจะหงายบาตรได้ เมื่อไร ?

ตอบ หมายถึง การไม่ให้คบค้าสมาคมด้วยลักษณะ ๓ ประการ คือ

๑. ไม่รับบิณฑบาตของเขา

๒. ไม่รับนิมนต์ของเขา

๓. ไม่รับไทยธรรมของเขา ฯ

เมื่อผู้ถูกคว่ำบาตรนั้นละโทษนั้นแล้ว กลับประพฤติดี ฯ

(ปี 2549) การทำกรรมมีตัชชนียกรรมเป็นต้นแก่ภิกษุหรือคฤหัสถ์ ควรปฏิบัติอย่างไรจึงจะไม่เป็นทางนำมาซึ่งความแตกสามัคคี ?

ตอบ พึงตั้งอยู่ในมัตตัญญุตา ความเป็นผู้รู้จักประมาณ กาลัญญุตา ความเป็นผู้รู้จักกาล ปุคคลัญญุตา ความเป็นผู้รู้จักบุคคล ดำริโดยรอบคอบแล้วจึงทำ ไม่พึงใช้อำนาจที่ประทานไว้ เป็นทางนำมาซึ่งความแตกสามัคคี เช่น พวกภิกษุชาวโกสัมพีได้ทำมาแล้ว ฯ

(ปี 2543) การคว่ำบาตรในทางพระวินัยมีความหมายว่าอย่างไร?

การคว่ำบาตรนี้ สงฆ์ทำแก่ผู้ประพฤติเช่นไร? บอกมา ๓ ข้อ

ตอบ มีความหมายว่าไม่ให้คบค้าสมาคมด้วยลักษณะ ๓ ประการคือ

๑) ไม่รับบิณฑบาตของเขา

๒) ไม่รับนิมนต์ของเขา

๓) ไม่รับไทยธรรมของเขา

ทำแก่คฤหัสถ์ (เลือกตอบเพียง ๓ ข้อ)

๑) ขวนขวายเพื่อไม่ใช่ลาภแห่งภิกษุทั้งหลาย

๒) ขวนขวายเพื่อไม่ใช่ประโยชน์แห่งภิกษุทั้งหลาย

๓) ขวนขวายเพื่ออยู่ไม่ได้แห่งภิกษุทั้งหลาย

๔) ด่าว่าเปรียบเปรยภิกษุทั้งหลาย

๕) ยุยงภิกษุทั้งหลายให้แตกกัน

๖) กล่าวติเตียนพระพุทธ

๗) กล่าวติเตียนพระธรรม

๘) กล่าวติเตียนพระสงฆ์

สังฆเภทและสังฆสามัคคี

(ปี 2550) สังฆราชี คืออะไร?

ตอบ คือ การที่ภิกษุแตกกันเป็น ๒ ฝ่าย เพราะมีความเห็นปรารภ พระธรรมวินัยผิดแผกกันจนเกิดเป็นวิวาทาธิกรณ์ขึ้น หรือมีความปฏิบัติไม่สม่ำเสมอกัน ยิ่งหย่อนกว่ากัน เกิดรังเกียจกันขึ้น แต่ยังไม่แยกทำอุโบสถปวารณาหรือสังฆกรรมอื่น ฯ

(ปี 2543) ใครเป็นผู้ทำลายสงฆ์ให้แตกกัน หรือเป็นผู้ขวนขวายเพื่อทำลายสงฆ์ได้?

เหตุที่สงฆ์จะแตกกันมีอะไรบ้าง? จะป้องกันได้ด้วยวิธีอย่างไร?

ตอบ ภิกษุผู้ปกตัตตะเป็นสมานสังวาส อยู่ในสีมาเดียวกันเท่านั้น ย่อมอาจทำลายสงฆ์ให้แตกกันเป็นก๊กเป็นพวกได้ นางภิกษุณี สิกขมานา สามเณร สามเณรี อุบาสก อุบาสิกา หาอาจทำลายสงฆ์ให้แตกกันได้ไม่ เป็นได้เพียงขวนขวายเพื่อทำลายสงฆ์เท่านั้น ฯ

มี ๒ อย่างคือ

๑) มีความเห็นปรารภพระธรรมวินัยแตกต่างกันจนเกิดเป็นอธิกรณ์

๒) ความประพฤติปฏิบัติไม่เสมอกัน ยิ่งหย่อนกว่ากันแล้วเกิดความรังเกียจกันขึ้น

จะป้องกันได้ด้วย ๒ วิธีคือ

๑) ต้องส่งเสริมและกวดขันการศึกษาพระธรรมวินัย ให้มีความเห็นชอบเหมือนกัน

๒) ต้องส่งเสริมและกวดขันความประพฤติของภิกษุทั้งหลายให้เสมอกัน ไม่ให้เป็นทางรังเกียจกัน

ลาสิกขา

(ปี 2550) ภิกษุเมื่อลาสิกขา ต้องทำเป็นกิจลักษณะด้วยการกล่าวคำปฏิญญาตนเป็นผู้อื่นจากภิกษุต่อหน้าใครได้บ้าง? และทำอย่างไรจึงเป็นกิจลักษณะ?

ตอบ ต่อหน้าภิกษุด้วยกันหรือคนอื่นจากภิกษุก็ได้ ฯ

ปฏิญญาอย่างนี้ คือ

พร้อมด้วยจิต คือทำด้วยตั้งใจเพื่อลาสิกขาจริง ๆ

พร้อมด้วยกาล คือด้วยคำเด็ดขาด ไม่ใช่รำพึง ไม่ใช่ปริกัป

พร้อมด้วยประโยค คือปฏิญญาด้วยตนเอง

พร้อมด้วยบุคคล คือผู้ปฏิญญาและผู้รับปฏิญญาเป็นคนปกติ

พร้อมด้วยความเข้าใจ คือผู้รับปฏิญญาเข้าใจคำนั้นในทันที ฯ

นาสนา

(ปี 2555) นาสนา คืออะไร? บุคคลเช่นไรที่ทรงอนุญาตให้นาสนา?

ตอบ คือ การยังบุคคลผู้ไม่สมควรถือเพศภิกษุและสามเณร ให้สละเพศเสีย ฯ

บุคคลที่ทรงอนุญาตให้นาสนามี ๓ ประเภท คือ

๑. ภิกษุต้องอันติมวัตถุแล้วยังปฏิญญาตนเป็นภิกษุ

๒. บุคคลผู้อุปสมบทไม่ขึ้น ได้รับอุปสมบทแต่สงฆ์

๓. สามเณรผู้ประกอบด้วยองค์ ๑๐ ข้อใดข้อหนึ่ง เช่นเป็นผู้มักผลาญชีวิตสัตว์ เป็นต้น ฯ

(ปี 2553) ลิงคนาสนา คืออะไร? บุคคลที่ทรงพระอนุญาตให้ทำลิงคนาสนามีกี่ประเภท? ใครบ้าง?

ตอบ คือ การให้ฉิบหายเสียจากเพศ ฯ มี ๓ ประเภท ฯ

คือ ภิกษุต้องอันติมวัตถุแล้ว ยังปฏิญญาตนเป็นภิกษุ ๑ บุคคลผู้อุปสมบทไม่ขึ้น ได้รับอุปสมบทแต่สงฆ์ ๑ สามเณรผู้ประกอบด้วยองค์ ๑๐ มีเป็นผู้มักผลาญชีวิตเป็นต้น ๑ ฯ

(ปี 2547) การทำนาสนา คือการทำเช่นไร? บุคคลที่ทรงอนุญาตให้นาสนามีกี่ประเภท? ใครบ้าง?

ตอบ คือการยังบุคคลผู้ไม่ควรถือเพศ ให้ละเพศเสีย ฯ

บุคคลที่ทรงอนุญาตให้นาสนามี ๓ ประเภท คือ

๑. ภิกษุผู้ต้องอันติมวัตถุแล้ว ยังปฏิญญาตนเป็นภิกษุ

๒. บุคคลผู้อุปสมบทไม่ขึ้น ได้รับอุปสมบทแต่สงฆ์

๓. สามเณรผู้ประกอบด้วยองค์ ๑๐ ข้อใดข้อหนึ่ง เช่นเป็นผู้มักผลาญชีวิตสัตว์เป็นต้น ฯ

ท่องบทสวด

- **คำทักนิมิต**

ในทิศตะวันออก ว่าดังนี้ " ปุรตฺถิมาย ทิสาย กึ นิมิตฺตํ" แปลว่า " ในทิศตะวันออก อะไรเป็นนิมิต . "

ในทิศตะวันออกเฉียงใต้ ว่าดังนี้ " ปุรตฺถิมาย อนุทิสาย กึ นิมิตฺตํ" แปลว่า " ในทิศน้อยแห่งทิศตะวันออก อะไรเป็นนิมิต . "

ในทิศใต้ ว่าดังนี้ " ทกฺขิณาย ทิสาย กึ นิมิตฺตํ" แปลว่า" ในทิศใต้ อะไรเป็นนิมิต . "

ในทิศตะวันตกเฉียงใต้ ว่าดังนี้ " ทกฺขิณาย อนุทิ สาย กึ นิมิตฺตํ" แปลว่า " ในทิศน้อยแห่งทิศใต้ อะไรเป็นนิมิต. "

ในทิศตะวันตก ว่าดังนี้ " ปจฺฉิมาย ทิสาย กึ นิมิตฺตํ" แปลว่า " ในทิศตะวันตก อะไรเป็นนิมิต . "

ในทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ว่าดังนี้ " ปจฺฉิมาย อนุทิสาย กึ นิมิตฺตํ" แปลว่า " ในทิศน้อยแห่งทิศตะวันตก อะไรเป็นนิมิต . "

ในทิศเหนือ ว่าดังนี้ " อุตฺตราย ทิสาย กึ นิมิตฺตํ" แปลว่า " ในทิศเหนือ อะไรเป็นนิมิต . "

ในทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ว่าดังนี้ " อุตฺตราย อนุทิสาย กึ นิมิตฺตํ" แปลว่า " ในทิศน้อยแห่งทิศเหนือ อะไรเป็นนิมิต. "

(ปี 2556) นิมิตรอบโรงอุโบสถ มีความสำคัญอย่างไร? คำทักนิมิตในทิศตะวันออกว่าอย่างไร?

ตอบ มีความสำคัญ คือใช้เป็นเครื่องหมายเพื่อกำหนดเขตสีมาสำหรับทำสังฆกรรม ฯ

คำทักนิมิตในทิศตะวันออกว่า “ปุรตฺถิมาย ทิสาย กึ นิมิตฺตํ” ฯ

(ปี 2553) นิมิตที่อยู่รอบโรงอุโบสถ มีไว้เพื่อประโยชน์อะไร? จงเขียนคำทักนิมิตในทิศตะวันตกเฉียงใต้มาดู?

ตอบ มีไว้เพื่อเป็นเครื่องหมายกำหนดเขตการทำสังฆกรรม ฯ ทกฺขิณาย อนุทิสาย กึ นิมิตฺตํฯ

(ปี 2546) การทักนิมิตในทิศทั้ง ๘ นั้น ทักทิศละหนถูกต้องหรือไม่? เพราะเหตุไร?

จงเขียนคำทักนิมิตในทิศตะวันออกเฉียงเหนือ มาดู?

ตอบ ไม่ถูกต้อง ฯ ที่ถูกต้องนั้นเมื่อเริ่มต้นทักนิมิตในทิศบูรพาแล้ว ทักมาโดยลำดับจนถึงนิมิตสุด ต้องวนไปทักนิมิตในทิศบูรพาซ้ำอีก ฯ คำทักนิมิตในทิศตะวันออกเฉียงเหนือว่าดังนี้ " อุตฺตราย อนุทิสาย กึ นิมิตฺตํ " ฯ

- **คำอนุโมทนากฐิน**

(ปี 2556) กรานกฐิน ได้แก่การทำอย่างไร ? จงเขียนคำอนุโมทนากฐินมาดู

ตอบ ได้แก่ เมื่อมีผ้าเกิดขึ้นแก่สงฆ์ในเดือนท้ายฤดูฝน พอจะทำเป็นไตรจีวรผืนใดผืนหนึ่งได้ สงฆ์พร้อมใจกันยกให้แก่ภิกษุรูปหนึ่งผู้เหมาะสม ภิกษุ ผู้ได้รับผ้านั้นนำไปทำเป็นจีวรผืนใดผืนหนึ่งให้แล้วเสร็จในวันนั้น แล้วมา บอกแก่ภิกษุผู้ยกผ้านั้นให้ เพื่ออนุโมทนา ภิกษุเหล่านั้นอนุโมทนา ทั้งหมดนี้คือกรานกฐิน ฯ

คำอนุโมทนากฐินว่า อตฺถตํ ภนฺเต สงฺฆสฺส กฐินํ ธมฺมิโก กฐินตฺถาโร อนุโมทามิ ฯ

- **คำขออุปสมบท**

(ปี 2555) จงเขียนคำขออุปสมบทมา

ตอบ สงฺฆมฺภนฺเต อุปสมฺปทํ ยาจามิ อุลฺลุมฺปตุ มํ ภนฺเต, สงฺโฆ อนุกมฺปํ อุปาทาย

ทุติยมฺปิ ภนฺเต สงฺฆํ อุปสมฺปทํ ยาจามิ อุลฺลุมฺปตุ มํ ภนฺเต สงฺโฆ อนุกมฺปํ อุปาทาย

ตติยมฺปิ ภนฺเต สงฺฆํ อุปสมฺปทํ ยาจามิ อุลฺลุมฺปตุ มํ ภนฺเต, สงฺโฆ อนุกมฺปํ อุปาทาย ฯ

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์

(ปี 2554) คำว่า คณะสงฆ์ และคณะสงฆ์อื่น แห่งมาตรา ๕ ทวิ ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์หมายถึงใคร?

ตอบ คณะสงฆ์ หมายถึงบรรดาพระภิกษุที่ได้รับบรรพชาอุปสมบทจากพระอุปัชฌาย์ตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายที่ใช้บังคับก่อนพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าจะปฏิบัติศาสนกิจในหรือนอกราชอาณาจักร ฯ

คณะสงฆ์อื่น หมายถึงบรรดาบรรพชิตจีนนิกายหรืออนัมนิกาย ฯ

(ปี 2550) พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ คืออะไร?

ตอบ คือ กฎหมายฉบับหนึ่งว่าด้วยคณะสงฆ์ มีศักดิ์รองลงมาจากรัฐธรรมนูญ ฯ

(ปี 2545) ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ใครเป็นผู้สถาปนาสมเด็จพระสังฆราช? ตอบโดยอ้างมาตรา

คำว่า คณะสงฆ์ และคณะสงฆ์อื่น แห่งมาตรา ๕ ทวิ ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์หมายถึงใคร?

ตอบ มาตรา ๗ พระมหากษัตริย์ทรงสถาปนาสมเด็จพระสังฆราชองค์หนึ่ง ฯ

คณะสงฆ์ หมายถึงบรรดาพระภิกษุที่ได้รับบรรพชาอุปสมบทจากพระอุปัชฌาย์ ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายที่ใช้บังคับก่อนพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าจะปฏิบัติศาสนกิจในหรือนอกราชอาณาจักร ฯ

คณะสงฆ์อื่น หมายถึงบรรดาบรรพชิตจีนนิกายหรืออนัมนิกาย ฯ

- **มหาเถรสมาคม**

(ปี 2557) กรรมการมหาเถรสมาคมซึ่งสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้ง จะพ้นจากตำแหน่งในกรณีใดบ้าง?

ตอบ ๑. ครบวาระ ๒ ปี ๒. มรณภาพ ๓. พ้นจากความเป็นพระภิกษุ

๔. ลาออก ๕. สมเด็จพระสังฆราชมีพระบัญชาให้ออก ฯ

(ปี 2552) กรรมการมหาเถรสมาคม ซึ่งสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อใด?

ตอบ พ้นเมื่อ

๑. มรณภาพ

๒. พ้นจากความเป็นพระภิกษุ

๓. ลาออก

๔. สมเด็จพระสังฆราชมีพระบัญชาให้ออก

๕. อยู่ครบวาระ ๒ ปี

(ปี 2551) กรรมการมหาเถรสมาคมดำรงอยู่ในตำแหน่งคราวละกี่ปี?

ตอบ กรรมการที่เป็นสมเด็จพระราชาคณะ ไม่มีกำหนดเวลา

กรรมการที่สมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้ง ดำรงอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๒ ปี ฯ

(ปี 2549) ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ กำหนดองค์ประกอบมหาเถรสมาคมไว้อย่างไร?

ตอบ กำหนดไว้ดังนี้

สมเด็จพระสังฆราช ทรงดำรงตำแหน่งประธานกรรมการโดยตำแหน่ง สมเด็จพระราชาคณะทุกรูป เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และพระราชาคณะซึ่งสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้ง มีจำนวนไม่เกิน ๑๒ รูป เป็นกรรมการ ฯ

(ปี 2548) มหาเถรสมาคมมีอำนาจหน้าที่อะไรบ้าง?

ตอบ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑. ปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปโดยเรียบร้อยดีงาม

๒. ปกครองและกำหนดการบรรพชาสามเณร

๓.ควบคุมและส่งเสริมการศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่ การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์

๔. รักษาหลักพระธรรมวินัยของพระพุทธศาสนา

๕.ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่น ฯ

(ปี 2547) กรรมการมหาเถรสมาคมดำรงอยู่ในตำแหน่งคราวละกี่ปี?

ตอบ กรรมการมหาเถรสมาคมที่เป็นสมเด็จพระราชาคณะ ไม่มีกำหนดเวลา

กรรมการมหาเถรสมาคมที่สมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้ง ดำรงอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๒ ปี ฯ

(ปี 2546) องค์กรการปกครองคณะสงฆ์สูงสุด คืออะไร?

ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ กำหนดองค์ประกอบขององค์กรนั้นไว้อย่างไร?

ตอบ คือ มหาเถรสมาคม ฯ

กำหนดไว้ดังนี้

สมเด็จพระสังฆราช ทรงดำรงตำแหน่งประธานกรรมการโดยตำแหน่ง สมเด็จพระราชาคณะทุกรูป เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และพระราชาคณะซึ่งสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้ง มีจำนวนไม่เกิน ๑๒ รูปเป็นกรรมการ ฯ

(ปี 2545) ผู้มิได้รับแต่งตั้งให้เป็นพระอุปัชฌาย์ หรือถูกถอดถอนจากความเป็นพระอุปัชฌาย์ กระทำการบรรพชาอุปสมบทแก่บุคคลอื่น ต้องระวางโทษอย่างไร? ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการมหาเถรสมาคมคือใคร?

ตอบ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี ฯ

คืออธิบดีกรมการศาสนาโดยตำแหน่ง ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ มาตรา ๑๓ ความว่า ให้อธิบดีกรมการศาสนาเป็นเลขาธิการมหาเถรสมาคมโดยตำแหน่ง ฯ

(ปี 2544) ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ กำหนดองค์ประกอบของมหาเถรสมาคมไว้อย่างไร? มหาเถรสมาคมมีอำนาจหน้าที่อย่างไร? ตอบเพียง ๒ ข้อ

ตอบ กำหนดไว้ดังนี้

สมเด็จพระสังฆราช ทรงดำรงตำแหน่งประธานกรรมการโดยตำแหน่ง

สมเด็จพระราชาคณะทุกรูป เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และ

พระราชาคณะซึ่งสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้ง มีจำนวนไม่เกิน ๑๒ รูป เป็นกรรมการ ฯ

มีอำนาจหน้าที่อย่างนี้ (ตอบเพียง ๒ ข้อ)

๑) ปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปโดยเรียบร้อยดีงาม

๒) ปกครองและกำหนดการบรรพชาสามเณร

๓) ควบคุมและส่งเสริมการศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์

๔) รักษาหลักพระธรรมวินัยของพระพุทธศาสนา

๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น

(ปี 2543) กรรมการมหาเถรสมาคมดำรงอยู่ในตำแหน่งคราวละกี่ปี?

ผู้จะดำรงตำแหน่งเลขาธิการมหาเถรสมาคม มีกำหนดไว้อย่างไร?

ตอบ กรรมการมหาเถรสมาคมที่เป็นสมเด็จพระราชาคณะ ไม่มีกำหนดเวลา ส่วนกรรมการมหาเถรสมาคมที่สมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้ง ดำรงอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๒ ปี ฯ

มีกำหนดไว้ว่าต้องเป็นอธิบดีกรมการศาสนา (โดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕, (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๓ ความว่า ให้อธิบดีกรมการศาสนาเป็นเลขาธิการมหาเถรสมาคมโดยตำแหน่ง) ฯ

- **การปกครองคณะสงฆ์**

(ปี 2557) การปกครองคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาค จัดแบ่งเขตการปกครองไว้อย่างไร? จงอ้างมาตราประกอบ

ตอบ ๑. ภาค ๒. จังหวัด ๓. อำเภอ ๔. ตำบล ฯ

ตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ฯ

(ปี 2554) องค์กรปกครองคณะสงฆ์สูงสุด คืออะไร? มีการกำหนดองค์ประกอบไว้อย่างไร?

ตอบ คือ มหาเถรสมาคม ฯ

มีการกำหนดองค์ประกอบไว้อย่างนี้ คือ

สมเด็จพระสังฆราช ทรงดำรงตำแหน่งประธานกรรมการโดยตำแหน่ง

สมเด็จพระราชาคณะทุกรูปเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และพระราชาคณะ

ซึ่งสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้ง มีจำนวนไม่เกิน ๑๒ รูปเป็นกรรมการ ฯ

(ปี 2551) ตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ให้จัดแบ่งเขตปกครองคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาคไว้อย่างไร?

ตอบ แบ่งดังนี้ คือ ๑. ภาค ๒. จังหวัด ๓. อำเภอ ๔. ตำบล

ส่วนจำนวนและเขตปกครองดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎมหาเถรสมาคม ฯ

(ปี 2545) คณะสงฆ์จะตั้งเป็นอิสระ ไม่อยู่ภายใต้การปกครองของมหาเถรสมาคมได้หรือไม่? จงอ้างมาตรา จงให้ความหมายของคำต่อไปนี้

ก) ที่วัด

ข) ที่ธรณีสงฆ์

ค) ที่กัลปนา

ตอบ ไม่ได้ ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๒๐ ความว่า คณะสงฆ์ต้องอยู่ภายใต้การปกครองของมหาเถรสมาคม ฯ

ก) ที่วัด คือที่ซึ่งตั้งวัดตลอดจนเขตของวัดนั้น

ข) ที่ธรณีสงฆ์ คือที่ซึ่งเป็นสมบัติของวัด

ค) ที่กัลปนา คือที่ซึ่งมีผู้อุทิศแต่ผลประโยชน์ให้วัดหรือพระศาสนา ฯ

(ปี 2544) ตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ให้จัดแบ่งเขตปกครองคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาคไว้อย่างไร? พระภิกษุจะต้องรับนิคหกรรมเมื่อทำผิดเช่นไร? และได้รับนิคหกรรมให้สึก ต้องสึกภายในเวลาเท่าไร?

ตอบ แบ่งดังนี้คือ ๑) ภาค

๒) จังหวัด

๓) อำเภอ

๔) ตำบล

ส่วนจำนวนและเขตปกครองดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎมหาเถรสมาคม ฯ

เมื่อกระทำการล่วงละเมิดพระธรรมวินัย และนิคหกรรมที่จะลงโทษแก่ภิกษุจะต้องเป็นนิคหกรรมตามพระธรรมวินัยต้องสึกภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ได้ทราบคำวินิจฉัยนั้น ฯ

- **นิคหกรรมและการสละสมณเพศ**

(ปี 2556) พระภิกษุจะไม่สังกัดอยู่ในวัดใดวัดหนึ่งเลยได้หรือไม่ จงอ้างมาตราประกอบด้วย?

ตอบ ไม่ได้ ฯ ตามมาตรา ๒๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ๒๕๐๕, (แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ฯ

(ปี 2555) ภิกษุผู้ล่วงละเมิดพระธรรมวินัย และได้มีคำวินิจฉัยถึงที่สุดให้ได้รับนิคหกรรมให้สึก ต้องปฏิบัติอย่างไร? ถ้าไม่ปฏิบัติตามต้องได้รับโทษอะไร?

ตอบ ต้องสึกภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ได้ทราบคำวินิจฉัย ฯ ถ้าไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี ฯ

(ปี 2549) พระภิกษุจะต้องรับนิคหกรรมเมื่อทำผิดเช่นไร? และผู้ได้รับนิคหกรรมให้สึก ต้องสึกภายในเวลาเท่าไร?

ตอบ เมื่อกระทำการล่วงละเมิดพระธรรมวินัย และนิคหกรรมที่จะลงโทษแก่ภิกษุนั้น จะต้องเป็นนิคหกรรมตามพระธรรมวินัย ฯ ต้องสึกภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ได้ทราบคำวินิจฉัยนั้น ฯ

(ปี 2549) พระภิกษุจะไม่สังกัดอยู่ในวัดใดวัดหนึ่งเลยได้หรือไม่? อ้างมาตราประกอบด้วย

ตอบ ไม่ได้ ฯ ตามมาตรา ๒๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๓๕ ฯ

(ปี 2548) ตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

กำหนดให้พระภิกษุสละสมณเพศในกรณีใดบ้าง?

ตอบ ในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๑. ต้องคำวินิจฉัยตามมาตรา ๒๕ ให้รับนิคหกรรมไม่ถึงให้สึก แต่ไม่ยอมรับนิคหกรรมนั้น

๒. ประพฤติล่วงละเมิดพระธรรมวินัยเป็นอาจิณ

๓. ไม่สังกัดอยู่ในวัดใดวัดหนึ่ง

๔. ไม่มีวัดเป็นที่อยู่เป็นหลักแหล่ง ฯ

(ปี 2546) ภิกษุรูปหนึ่งต้องคำพิพากษาคดีถึงที่สุดให้เป็นบุคคลล้มละลาย ภิกษุนั้นจะต้องปฏิบัติอย่างไร? ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์มาตราไหน? ถ้าภิกษุนั้นฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษาจะถูกลงโทษอย่างไร?

ตอบ ภิกษุนั้นต้องสึกภายในสามวัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด ฯ ตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ฯ ถ้าฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี ตามมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ฯ

(ปี 2544) ตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ให้จัดแบ่งเขตปกครองคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาคไว้อย่างไร? พระภิกษุจะต้องรับนิคหกรรมเมื่อทำผิดเช่นไร? และได้รับนิคหกรรมให้สึก ต้องสึกภายในเวลาเท่าไร?

ตอบ แบ่งดังนี้คือ ๑) ภาค

๒) จังหวัด

๓) อำเภอ

๔) ตำบล

ส่วนจำนวนและเขตปกครองดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎมหาเถรสมาคม ฯ

เมื่อกระทำการล่วงละเมิดพระธรรมวินัย และนิคหกรรมที่จะลงโทษแก่ภิกษุจะต้องเป็นนิคหกรรมตามพระธรรมวินัยต้องสึกภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ได้ทราบคำวินิจฉัยนั้น ฯ

(ปี 2544) พระภิกษุจะไม่สังกัดอยู่ในวัดใดวัดหนึ่งเลยได้หรือไม่ อ้างมาตราประกอบด้วย?

เจ้าพนักงาน ตามความในประมวลกฎหมายอาญา ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ได้แก่ใคร?

ตอบ ไม่ได้, ตามมาตรา ๒๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ๒๕๐๕, (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ฯ

ได้แก่พระภิกษุซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในการปกครองคณะสงฆ์ และไวยาวัจกร เป็นเจ้าพนักงานตามความในประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา ๔๕) ฯ

- **วัด**

(ปี 2555) ตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ วัดมีกี่ประเภท? อะไรบ้าง? และใครเป็นผู้แทนของวัดในกิจการทั่วไป?

ตอบ มี ๒ ประเภท ฯ คือ

๑. วัดที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา

๒. สำนักสงฆ์ ฯ เจ้าอาวาสเป็นผู้แทนของวัดในกิจการทั่วไป ฯ

(ปี 2553) ที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ หรือที่ศาสนสมบัติกลาง จะสามารถโอนกรรมสิทธิ์ได้หรือไม่? มีหลักปฏิบัติอย่างไร?

ตอบ สามารถโอนได้ ฯ

มีหลักปฏิบัติตามความในมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์

พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๓๕ (มาตรา ๓๔ การโอนกรรมสิทธิ์ที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ หรือ ที่ศาสนสมบัติกลาง ให้กระทำได้ก็แต่โดยพระราชบัญญัติ เว้นแต่เป็นกรณีตามวรรคสอง

(ปี 2552) เจ้าอาวาส หมายถึงใคร? ภิกษุผู้จะดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดที่ไม่ใช่พระอารามหลวงต้องมีคุณสมบัติโดยเฉพาะอะไรบ้าง

ตอบ หมายถึง พระภิกษุผู้ได้รับแต่งตั้งตามกฎมหาเถรสมาคมให้เป็นพระสังฆาธิการปกครองวัดใดวัดหนึ่ง ฯ

คือ

๑. มีพรรษาพ้น ๕

๒. เป็นผู้ทรงเกียรติคุณเป็นที่เคารพนับถือของคฤหัสถ์และบรรพชิตในถิ่นนั้น ฯ

(ปี 2548) ที่วัดและที่ธรณีสงฆ์ได้แก่ที่เช่นไร?

นาย ก ได้รับอนุญาตจากเจ้าอาวาสให้เข้าปลูกบ้านอยู่อาศัยในที่เช่นนั้นนานเกินสิบปี ภายหลังจะยึดที่ดินผืนนั้นเป็นสมบัติส่วนตัว จึงยกอายุความขึ้นต่อสู้กับวัด โดยอ้างสิทธิครอบครองได้หรือไม่? เพราะเหตุไร?

ตอบ ที่วัด คือที่ที่ตั้งวัดตลอดจนเขตของวัดนั้น ที่ธรณีสงฆ์ คือที่ซึ่งเป็นสมบัติของวัด ฯ

ไม่ได้ เพราะมาตรา ๓๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติว่า ห้ามมิให้บุคคลใดยกอายุความขึ้นต่อสู้กับวัดหรือสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติแล้วแต่กรณี ในเรื่องทรัพย์สินอันเป็นที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ หรือที่ศาสนสมบัติกลาง ฯ

(ปี 2547) ที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ หรือที่ศาสนสมบัติกลาง จะสามารถโอนกรรมสิทธิ์ได้หรือไม่ มีหลักปฏิบัติอย่างไร?

ตอบ สามารถโอนได้ มีหลักปฏิบัติตามความในมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ฯ

(ปี 2545) คณะสงฆ์จะตั้งเป็นอิสระ ไม่อยู่ภายใต้การปกครองของมหาเถรสมาคมได้หรือไม่? จงอ้างมาตรา

จงให้ความหมายของคำต่อไปนี้

ก) ที่วัด

ข) ที่ธรณีสงฆ์

ค) ที่กัลปนา

ตอบ ไม่ได้ ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๒๐ ความว่า คณะสงฆ์ต้องอยู่ภายใต้การปกครองของมหาเถรสมาคม ฯ

ก) ที่วัด คือที่ซึ่งตั้งวัดตลอดจนเขตของวัดนั้น

ข) ที่ธรณีสงฆ์ คือที่ซึ่งเป็นสมบัติของวัด

ค) ที่กัลปนา คือที่ซึ่งมีผู้อุทิศแต่ผลประโยชน์ให้วัดหรือพระศาสนา ฯ

(ปี 2543) ในกรณียุบเลิกวัด ทรัพย์สินของวัดนั้นจะพึงตกแก่ใคร?

การดูแลและจัดการศาสนสมบัติ กำหนดให้เป็นหน้าที่ของใคร?

ตอบ ให้ตกเป็นของศาสนสมบัติกลาง จะแบ่งให้ใครไม่ได้ (มาตรา ๓๒ วรรค ๒ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕, (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕) ฯ

การดูแลและจัดการศาสนสมบัติกลาง กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกรมการศาสนา

การดูแลและจัดการศาสนสมบัติของวัด กำหนดให้เป็นหน้าที่ของเจ้าอาวาส

(การดูแลและจัดการศาสนสมบัติกลาง บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๐ ว่า ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมการศาสนา เพื่อการนี้ให้ถือว่ากรมการศาสนาเป็นเจ้าของศาสนสมบัติกลางนั้นด้วย และมาตรา ๔๑ ว่า ให้กระทรวงศึกษาธิการจัดทำงบประมาณประจำปีของศาสนสมบัติกลาง ด้วยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม และเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้งบประมาณนั้นได้ ส่วนการดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติของวัดมีในมาตรา ๓๗ (๑) ว่า เจ้าอาวาสมีหน้าที่บำรุงรักษาวัด จัด กิจการและศาสนสมบัติของวัดให้เป็นไปด้วยดีและใน มาตรา ๔๐ ว่า การดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติของวัด ให้เป็นไปตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง) ฯ

(ปี 2543) เจ้าอาวาส ตามกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๔ ใครเป็นผู้แต่งตั้ง?

เจ้าอาวาสผู้ได้รับแต่งตั้งมีหน้าที่อย่างไร?

ตอบ สมเด็จพระสังฆราช ทรงแต่งตั้งเจ้าอาวาสพระอารามหลวง

เจ้าคณะจังหวัด แต่งตั้งเจ้าอาวาสวัดราษฎร์ ฯ

เจ้าอาวาสมีหน้าที่ตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕, (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนี้

๑) บำรุงรักษาวัด จัดกิจการและศาสนสมบัติของวัดให้เป็นไปด้วยดี

๒) ปกครองและสอดส่องให้บรรพชิตและคฤหัสถ์ที่มีที่อยู่หรือพำนักอาศัยอยู่ในวัดนั้น ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งของมหาเถรสมาคม

๓) เป็นธุระในการศึกษาอบรม และสั่งสอนพระธรรมวินัยแก่บรรพชิตและคฤหัสถ์

๔) ให้ความสะดวกตามสมควรในการบำเพ็ญกุศล ฯ

- **ศาสนสมบัติ**

(ปี 2553) ศาสนสมบัติมีกี่ประเภท? อะไรบ้าง? การจะนำผลประโยชน์จากศาสนสมบัติไปใช้จ่าย มีหลักเกณฑ์อย่างไร?

ตอบ มี ๒ ประเภท ฯ คือ ศาสนสมบัติกลาง และ ศาสนสมบัติวัด ฯ

มีหลักเกณฑ์อย่างนี้คือ ศาสนสมบัติกลาง ใช้จ่ายในกิจการของสงฆ์ทั่วไปตามพระวินัยโดยอนุมัติของสงฆ์ ศาสนสมบัติวัด ใช้จ่ายในกิจการของวัดนั้น ๆ แต่จะนำศาสนสมบัติของวัดหนึ่งไปใช้อีกวัดหนึ่งไม่ได้ ฯ

(ปี 2547) ศาสนสมบัติมีกี่ประเภท? อะไรบ้าง? ใครเป็นผู้มีอำนาจดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติ?

ตอบ มี ๒ ประเภท (ตามมาตรา ๔๐) คือ

๑. ศาสนสมบัติกลาง ได้แก่ ทรัพย์สินของพระศาสนาซึ่งมิใช่ของวัดใดวัดหนึ่ง ฯ

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีอำนาจดูแลรักษาและจัดการ ฯ

๒. ศาสนสมบัติของวัด ได้แก่ ทรัพย์สินของวัดใดวัดหนึ่ง ฯ

เจ้าอาวาสวัดแต่ละวัด มีอำนาจดูแลรักษาและจัดการ ฯ

(ปี 2546) ที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ และที่ศาสนสมบัติกลาง ได้แก่สถานที่เช่นไร?

เจ้าพนักงาน ตามความในประมวลกฎหมายอาญา ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ได้แก่ใคร?

ตอบ ที่วัด ได้แก่ที่ซึ่งตั้งวัดตลอดจนเขตของวัดนั้น

ที่ธรณีสงฆ์ ได้แก่ที่ซึ่งเป็นสมบัติของวัด

ที่ศาสนสมบัติกลาง ได้แก่ที่ซึ่งเป็นทรัพย์สินของพระศาสนาซึ่งมิใช่ของวัดใดวัดหนึ่ง ฯ

ได้แก่พระภิกษุซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในการปกครองคณะสงฆ์และไวยาวัจกร ฯ

(ปี 2544) พระภิกษุจะไม่สังกัดอยู่ในวัดใดวัดหนึ่งเลยได้หรือไม่ อ้างมาตราประกอบด้วย?

เจ้าพนักงาน ตามความในประมวลกฎหมายอาญา ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ได้แก่ใคร?

ตอบ ไม่ได้, ตามมาตรา ๒๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ๒๕๐๕, (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ฯ

ได้แก่พระภิกษุซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในการปกครองคณะสงฆ์ และไวยาวัจกร เป็นเจ้าพนักงานตามความในประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา ๔๕) ฯ

- **บทกำหนดโทษ**

(ปี 2556 **และ** 2550) ผู้ใดใส่ความคณะสงฆ์หรือคณะสงฆ์อื่นอันอาจก่อให้เกิดความเสื่อมเสียหรือความแตกแยก มีโทษอย่างไร?

ตอบ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ฯ

(ปี 2545) ผู้มิได้รับแต่งตั้งให้เป็นพระอุปัชฌาย์ หรือถูกถอดถอนจากความเป็นพระอุปัชฌาย์ กระทำการบรรพชาอุปสมบทแก่บุคคลอื่น ต้องระวางโทษอย่างไร? ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการมหาเถรสมาคมคือใคร?

ตอบ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี ฯ

คืออธิบดีกรมการศาสนาโดยตำแหน่ง ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ มาตรา ๑๓ ความว่า ให้อธิบดีกรมการศาสนาเป็นเลขาธิการมหาเถรสมาคมโดยตำแหน่ง ฯ